Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 172 (14283) | 1976 оной июлиин 22, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ЛЕКТОРЭЙ ҮГЭ

Лекторэй харгы ута. Партийна комитедэй, «Знание» бүлгэмэй организацинн лекторнүүд һаалиин фермэдэ, машинно-тракторна мастерскойдо, хонидой нооһо хайшалжа байһан пунктнуудта, колхозой клуб ба сөөлэй байшанда — хаа хаанагүй орон доторхи, улас турын байдалай һониирхуулмаар асуудалнуудаар республикын, аймагай, ажахын дунгуудтэй холбожо, лекцинуудые уншадаг. Мүнөө лекторэй үгэ партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые олониитэдэ тайлбарилха, хүдэлмэриин бодотоор бэелүүлхэ зэглүүлгэнэ.

Республикын аймагуудай түб һууриннуудта, мүн бэшэшье томо томо һуурин тосхонуудта, промышленна предприятинуудта, транспортын, барилгын организацинуудай хоорондын олохон лекторнүүд лекци уншалга хэжэ, партиин съездын документнүүдые олониитэдэ тайлбарилжа, хүдэлмэрилжэ ябана. Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой дэргэдэхи «Знание» бүлгэмэй эхин организацинн лекторнүүдэй хүн зоноой дунда хэжэ байһан ажалынь һайшаалтай. Тус организацида 42 гэшүүдтэй, тэдэнэй 32-ынь дээдэ эрдэмтэй — багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд юм. Дунда һургуулиин директор Н. И. Тапханаева эндэхи эхин организациие толгойлно. 10 секци боложо хубаараад, энэ лекторнүүд лекци уншадаг юм. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүд болон бусад материалнуудые олониитэдэ тайлбарилха түсэб совхозой парткомтой хамта табиһан, энээнэй үндэһөөр лекторнүүд бэлдэһэн лекцинүүдээ олон газарта ябажа уншадаг гуримтай. Жэшээнь, лектор нэгэ темээр бэлдэһэн лекцинээ һаалиин фермэнүүдтэ, хонишодто, клубта, һургуулида, механизаторнуудта уншадаг. Совхозой хүтэлбэрилхэ түшаалтадай лекцинүүд хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа ерэнэ. Совхозой директор Д. Б. Жамсараев хүдэлмэрилхэ лекторнуудай нэгэн мүн. Темээнь олон ондоо байдаг. Жэшээнь, эдэнэй табан жэлэй дүнгүүд, ажалай журам бэхижүүлхэ тухай, совет ажабайдал тухай. Куба оюуһон тухайдаа хүн зондо һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэнэ.

Лекторнүүдэй хүдэлмэринэ совхозой партком ударидадаг, түбалдаг байна. Партком эхин организаци хоёр нэгэдэжэ түсэбөөр хүдэлдэг юм. Иимэ түсэбынь нэгэ жэлээр табигдадаг, удаань гурба-гурбан һараар хубаагдажа, тодорхойлогдодог гуримтай.

Тус совхозой хүдэлмэриин урагшатай ябаһанда үзэл суртаалшад, лекторнүүдэй хубита бии. Совхозой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө июниин 1-дэ, һү худалдаха түсэбөө июниин 16-да сүм дүүргэһэн, 400 центнер һү, 190 центнер мяха түсэбһөө гадуур гүрэндэ худалдаа.

Мүн энэ аймагай Никольск һууринай «Знание» бүлгэмэй лекторнүүд һайнаар хүдэлжэ байхаһ. Эндэхи лекторнүүдэй хүдэлмэриин онсо шэнжэ гэхэдэ, научно-атеистическэ хүмүүжэлэй хэрэгтэ анхаралаа табидаг байна. Эхин организацини лекторнүүд партийна публицистын уран хурса хэлэеэ шэжэн мүргэлэй худал хуурмаг номнолые элиршэлдэг юм. Атензмын темээр үдэшэнүүд үнгэргэдэгдэг. Совет хүнэй һөө заншал нэбтэрүүлхын тулада эдэнэр ехэ ажал ябуулжа байна. Залуушуулай таряашад-механизаторнуудые бэлдэдэ ороходонь һөөлдог гурим бии юм. Ниитэдэй дунда һургуули дүүргэгшэдые ажалда һургаха, хүдөө ажалай мэргэжэл олгохын тулада лекторнүүдэй ороролго гарагдагтынь һайшаалтай. Эгээл нимэһэ энда механизаторай, хүдөө ажахын үйлэдбэриин бусад мэргэжэл хүндэтэй болоо.

Партиин XXV съездын материалнуудые, политическэ, научна эрдэм дэлгэрүүлхэдэ хаа хаанагүй үнгэргэгдэдэг лекторнүүд үдэр, ажалшадай хүтэлбэрилхэ хүдэлмэриин үргэлэмжэ ехэхэн үүргэтэй болоноб. Республикын аймагуудта һарадаа нэгэ удаа иимэ үдэр үнгэргэгдэнэ. Парткомы райкомуудай, «Знание» бүлгэмэй лекторнүүд колхоз болон совхозуудай үйлэдбэриин участогуудта ошожо, лекци уншадаг. Олонхи ажалшадые хабаадуулдаг иимэ арга хэмжээ ажалшадай ажалшадай уулзалга хадаа гурим болоо. Бэшүүрэй аймагта иимэ уулзалгануд эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ тэмдэглэлтэй. Һарадаа нэгэ удаа тогтоогдоһон үдэртэ аймагай хүтэлбэрилхэ хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай үйлэдбэриин участок бүхэндэ ошожо, урид лекци уншад, удаань ажалшадай һанамжа дурадхал шагнадаг байна. Ажалшадай һанамжа бодолые элирүүлхэ, саншадад шалтагаанай тайлбарлаһан шиидхэбэри абаха гэшэ шуухаар хэрэгжэхэ хэмжээнэй мэдээжэ юм бэзэ.

Партийна публицистын абьястай үгөөр ажалшадые зориулдаг, марксизм-ленинизмын үзэл суртал нэбтэрүүлдэг, бэрхэ мэргэжэлтэн лекторнүүд олон юм. Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой партийна организацини лектор Павел Трифонович Разницын, Загарай аймагай Элхиин һургуулиин багша Иван Григорьевич Тулохонов, Эдэйн аймагай Бургалтайн дунда һургуулиин багша Дашлай Будажапович Батуев болон бусад партиин хүн үгые олониитэдэ тайлбарилхын тулада оюун бэлигээ, бүхы хүсэ шадалаа зорюулдаг юм.

Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые хүн бүхэндэ һүүлхэ, тайлбарилхаһаа шухала зорилго эгээл мүнөө үзэл суртаалай хүдэлмэрилэгшэдэй байхагүй. Тэдэ энэ хэрэг дутагдалнууд тохёолдоно гэжэ онсо тэмдэглэлтэй. Съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилха харгыта зарим лекторнүүд хандаха үүргэеэ үзэгдэнэ. Жэшээнь, Хурсэйн лекторнүүдэй, Нархатын совхозой Хэжэнгын рудоуправлениин, барилгын управлениин партийна организацинуудай лекторнүүд дутагдалнууд бии. Мүн КПСС-эй Прибайкалиин райкомой тоосоогоор абтаһан партиин обкомой бюрогой тогтоол соо энээн тухайда онсо заагданхай.

КПСС-эй XXV съездын материалнуудые тайлбарилха хэрэг эрхим һайнаар эмхидхэхын тулада «Знание» бүлгэмэй эхин организацинуудай ниитын харалта байгша оной апрель һараһаа 1977 оной май һара хүрэтэр соносхогдоһон. «Знание» бүлгэмэй бүхы эхин организацинууд энэ харалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, лекцинууды хүдэлмэриэ шангадхахын тулада оролдохо ёһотой. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даабаринуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлхэ гэшэ лекторнүүдэй эрэ хүндын хэрэг мүн.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ЭРШЭ ШАНГАДХАЯ!

ШЭМЭТЭЙ ҮБҺЭН АБТАНА

Үгээл мүнөө хээрын сабшалангай ногоохой сэсэг набшаа хүсөөд, тон шэмэ ехэтэй, витамин элбэгтэй байха үедэнь лэ сабшажа, һайнаар хатааха гэшэ айхабтар ехэ удха шанартай.

Энээнииэ харгаада абажа, ажахымнай үнинэй луговод Трофим Яковлевич Шурыгин өөрынгөө звенотойхидые лахуулан, үбһэндэ будтаһан түрүүн ороод, абаһаар витаминтай үбһэ бэлэдхэжэ эхилээ. Һуулай үедэ хура бороо ехэ ороогүй, ходо нарата халуун үдэрнүүдэй байһанине һамбаашаан, тус звенотойхид ногоогоо сабшаад, удэр, үдэр хахад соо наара, һалхинда һүүрөөн хатааһан бэеэрээ тармажа, ногообтор зандань тухай түхээрэлгэ дээрэ һүрилнэ. Тиигэжэ нэгэ газарта 50—60 центнерһээ ехэ бэшэ һүрн табяад, тэрэнээ доогуурнь тусхай вентиляторaap үлеэлгэжэ, досоохинеь хатаадаг. Удаань ногоон зандаа хатаһан үбһөөз суглуулаад, ехэр сомоно. Иимэ түргэноор хатаагдаһан ногоон зандаа витамин ехэтэй үбһэ тугал, хурьгадта эдюулхээр бэлэдхэнэ.

Тус звено үнгэрһэн долоон хоног соо 450 центнер һайхан үбһэ һүрилжэ абаа. Трофим Яковлевич өөрөө Доодо-Шулуутын 109 гектар газарые үшөө хоёр луговотой хамта үһалдаг, үтэгжүүлдэг юм. Жэшээнь, энэ жэлдээ бүхы сабшалангайгаа гектар бүхэндэ 2 центнер минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа, гурба дахин үһалаа.

— Хабартаа хүйтэн байгаад, зунай эхэер бага гандаашье һаань, үһалһанаймнай ашаар мүнөө эндэһээ гектараи 27 центнер үбһэн гарана. Энэшээ шэмэ ехэтэйгээр, һайнаар абахал гэжэ оролдонобди,—гээд нүхэр Шурыгин хөөрэнэ.

Тэрэ звенотойнгоо ажалые ехэ шадамараар эмхидхэдэг. Звенодоо табан трактортай. Нэгэниинь косилкаар ногоо сабшахадань, хоёрдохи тракторынь — тармана, гурбадахинь — баалнуудые бухал болгон суглуулна, дүрбэдэхи тракторынь — үбһэ зөөнэ, табадахинь — һүрилнэ. Эндэ бүхыдөө 12 хүн хүдэлдэг. Тэдэнэй дундаһаа трактористнар коммунист Николай Аксенов, мүн Андрей Устинов гэгшэд илангаяа бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

Үсэгэлдэрһөө эхилжэ совхозой үшөө нэгэ оньһожоруулгадамал звено (даагшань Д. Цыпгуев) сенаж дараха захалба. Түрүүшын үдэрһөө косилкатай гурбан трактор Шэбэрэй үһалагдадаг сабшалангай ногоо унагааха ороо. Тэрэнииэнь хэдэн трактор тармана, обоолно. Сабшагдаад дутуу хатаагдаһан ногоо 9 автомашина, тэргэтэй 5 трактор таһалгаряагүй зөөнэ. Эндэхи һаалиин фермын хажууда 5.000 центнер сенаж дараха шулуун-бетон ханатай траншей бэлдэгдэнхэй. Энээниие звенотойхид нэдели турша соо сенажаар дүүргэжэ, түшааха зорилготой.

Нигээжэ манай совхозойхид мүнөө жэлдэ малай эдихэ үбһэ тэжээлые һайн шанартайгаар, шэмэ ехэтэйгээр бэлдэжэ абахын түлөө тэмсэнэ. Илангаяа витаминтай үбһэн, сенаж ехэ бэлэдхэхээр шиидэнхэй. Байгша ондо бүхы сабшалангай гектар бүхэнһөө 9 центнер үбһэ абаха түсэбтэйһаа, тэрэнээ заатагүй 12 центнерэ хүргэхэ зорилго табиһан.

В. УРБАЗАЕВ.
Загарайн аймагай «Дружба» совхозой ахамад экономист.

ҺУРИНҮҮД ЖЭРЫЛДЭБЭ

Ниитынгээ адууһа малда шэмэтэй үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ халуун хаһа ерэбэ. Аймаг соогоо эмхитэйгээр үбһэ хурааха ажалнаа эхилһэн «Прибайкалец» колхозой сабшалан дээрэ һаяын үдэрнүүдтэ тракторнуудай хүнхинөөн, косилкануудай таршагинаан үглөөнэй эртэһээ эхилээд, харанхы болотор замхадаг. Энэ ажахын бүхы табан бригадын эбтэй эетэй коллективүүд мүнөө хамтадаа 1130 центнер үбһэ суглуулжа, һүрилөөд байна. Гадна 200 центнер шанартай үбһэн тон болгон үгадаба.

Ажаха соогоо эгээн түрүүлэн Комын бригадын Виктор Григорьевич Красовскиин үбһэшэдэй звено эмхитэйгээр сабшалангаа гаража, түрүүшын гектар бүрэй туршада 100 центнер һайн шанартай үбһэ сабшажа һүрилөө. Мүнөө энэ звеногойхид бүхыдөө 850 центнерһээ дээшэ шэмэтэй ногоо хуряажа, олон сомоонуудые сабшалан дээгүүр жэрылгэнхэй. Түсэбэйнгөө өһоор В. Красовскиин хүтэлбэрилдэг үбһэшэд энэ жэл 9300 центнер үбһэ бэлдэхэ юм. Тиихэдэ үбһэндэ орохоһоо урид колхоздо үнгэрһэн хамтын суглаан дээрэ энэ бригадын колхозниигууд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 9500 центнер үбһэ бэлдэхэ бэлэн дээшэлүүлэгдэжэ байһан социалис уялга абаһан байна.

Энэл колхозой М. Горбуновой звеногой гар хажуурша Коточик гэжэ нютагта үглөөнэй шүүдэрээр эхилээд, үдэшэ орой болотор хүдэлмэрилнэ. Һүүлшын мэдээгээр үбһэшэд 200 центнерһээ дээшэ үбһэ бэлдэжэ, колхозойнгоо түб һуурин ехэ шэмэтэй ногоо байна.

А. КОЗИН,
«Прибайкалец» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

200 ЦЕНТНЕР СОМОГДОО

Байгша ондо бүхыдөө 39.700 центнер үбһэ бэлдэхэ, 7 мянган тонно сенаж дараха түсэбтэй манай совхоздо үбһэншэдэй 20 звено, нэгэ тоодо оньһожоруулагдамал хоёр звено эмхидхэгдэд, даалгагдаһан сабшалангайгаа ургаса хуряажа захалба. Дуршэлтэй механизатор Махат Абдулинай даадаг оньһожоруулагдамал звено энэ гэшүүд 3750 центнер үбһэ хуряахаар уялга абанхай. Дондобой нугадахи сабшалан дээрэ ажаллана. Һүүлэй мэдээгээр звенотой косилкатай 25 шахуу гектарай ногоо сабшаад, хуряажа байна. Тиихэдэ Гомбо Елбоновой хүтэлбэрилдэг нүгөөдэ оньһожоруулагдамал звено мүхалтада 20 гектарай ногоо сабшажа, баһал мүрысөөндэ эрхимлэжэ яба.

Һаяын дүнгөөр совхозой үбһэшэд түрүүшын 200 центнер үбһэ һүрилөөд, тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэ бүри эрхимтэйгээр ябуулжа байна.

А. ЦЫДЕНОВ.
Хурамхаанай аймагай Гааргын совхозой парткомой секретарь.

АЛБА ХААГШАД ТУҺАЛНА

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ адууһа малдаа хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхэ зорилгоо манай колхозой хүдэлмэришэд урагшатай бэелүүлжэ байна. Гадна анмагайманай эмхи зургаанууд манай «Путь Ленина» колхоздо ехэ туһа хүргэдэг заншалтай. Мүнөө жэлдээшье Мухар-Шэбэрэй тоһоной заводой, ветлечебницын, коммунальна предприятинуудай комбинадай коллективүүд тус бүридөө 40—50 центнер набшаһата тэжээл бэлдэхэ, туһалха уялга абанхай.

Мүнөө эдэ коллективүүдэй хүдэлмэришэд хоёр үдэр хүдэлжэ, 100 центнерһээ дээшэ набшаһата тэжээл бэлдэхэ.

Г. ИВАНОВ.

НООҺО ХАЙШАЛАЛГА ДҮҮРЭБЭ

Улаан-Үдын аймагай Оронгын совхоздо хониной нооһо суглуулха харюусалгатай кампани дүүрэжэ байна. Хүдэлмэриин 14 үдэрэй турша бүхыдөө 14600 хониной «нэхы дэгэл» хуулагдаба. «Сагаан алта» хэжэ хүрэхэ, гүрэндэ тушааха хэрэгтэ энэ ажахын хонишод ехэ хубитаяа оруулаа. Хонин бүриһөө 3,4 килограмм һаа доошо бэшэ нооһо абаха түсэбтэй ахалагша хонишод: Ж. Ц. Бимбаев отарнгаа хонин бүриһөө 3,77 килограмм, С. Г. Ринчинов — 4,15 килограмм, Б. Д. Бадмаев — 3,9 килограмм нааһан нооһо суглуула. Бүхыдөө совхоз 500 центнерһэ дээшэ нооһо гүрэндэ тушааха, түсэбөө 20 процентээр үлүүлэн аргатай болоо.

Хайшалалгын пункт дээрэ Оронгын дунда һургуулиин һурагшад, Бурядай хүдөө ажахын техникумэй студентнүүр хүдэлмэрилээ. Хайшалагшадай дунда шалгаһан Б. Бадмаев, В. Буваев, студентнүүр Н. Черкасов, Д. Цыреторова гэгшэд үдэр бүри 50 гаран хониной нооһо хайшалжа, үдэр бүри соссолгоодоо байдаг социалис мүрысөөнэй дүнгүүдэй өһоор нэгэнтэ бэшэ энэ шухала ажалда хабаадаа.

Энэ шухала ажалаа эмхитэйгээр эхилжэ, богони болзор соо, һайн шанартайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ түс ажахын ахамад зоотехник уялга абаһан партийна комитедэй секретарь Н. Б. Булаевай оруулһан хубита тон ехэ. Байна. Бэрхэ хайшалагшад үдэрэй 20 түхриһөө дээшэ салин абадаг байгаа.

С. ЖАНЧИПОВ.
Үүлтэртэ малай нэгэдэлэй ахамад зоотехник.

ВАСИЛИСА БАЙРОВНА БАРТАШКИНА хүдөө ажахын институдай «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахыда һаалишанаар хүдэлнэ. Аймагай Бурнашевой һү һаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые Василиса Байровна халуунаар дэмжээд, зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриһөө үбэлтэй эхэһын түлөө мүрысөөндэ оролсоноб. Һаалишан Барташкина аймагай түрүү һаалишадай тоодо батаар оронхой. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ үнеэн бүриһөө 2300-гаад килограмм һү һааха, ажахы, аймаг соогоо эгээн түрүүлжэ социалис мүрысөөнэй эрхимлэгшэдэй зэргэдэ жагсаа. Харин үнгэрһэн июнь һарада үнеэн бүриһөө 400 гаран килограмм һү һааха ажалайнгаа амжалтые бүрн батадхаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын аймагай «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын һаалишан В. Б. Барташкина.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
УКАЗ
БУРЯАД ОРОНДО СОВЕТ ДУУНАИ ФЕСТИВАЛЬДА ХАБААДАГШАДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүгжэмэй искусствые олоной дунда нэбтэрүүлхэ талаар ехэ ажал ябуулһанайнь, Буряад орондо совет хүгжэмэй фестивальда үнгэргэхэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Батасова Инна Андреевнае—«Москонцертын» дуушан.
Белобрагина Людмила Васильевнае — Бүхэсоюзна радио болон түбэй телевиденииин дуушан.
Бойцов Евгений Александровичые — Ленинградай гүрэнэй С. М. Кировэй нэрэмжэтэ академическэ оперэ болон балет театрай дуушан.
Григоренко Нина Алексеевнае — Ленинградай гүрэнэй С. М. Кировэй нэрэмжэтэ академическэ оперо болон балетэй театрай дуушан.
Дзержинский Иван Ивановичые — композитор, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша.
Казенин Владислав Игоревичые — композитор.
Лаубе Феликс Яновичые — поэт.
Лядова Людмила Алексеевнае — композитор.
Маргунова Карина Ивановнае — Москвагай гүрэнэй СССР-эй арадай артистнар К. С. Станиславскиин, В. И. Немирович-Данченкын нэрэмжэтэ академическэ хүгжэмэй театрай дуушан.
Морозов Владимир Михайловичые — Ленинградай гүрэнэй С. М. Кировэй нэрэмжэтэ академическэ оперо болон балетэй театрай дуушан, РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат, РСФСР-эй арадай артист.
Никитин Геннадий Петровичые — СССР-эй композиторнуудай Ленинэй ордено холбоогой совет хүгжэм олоной дунда нэбтэрүүлдэг бүхэсоюзна бюрогой директор.
Основиков Александр Яковлевичые — композитор.
Охлопкова Нина Витальевнае — «Москонцертын» дуушан.
Покрасс Дмитрий Яковлевичые—композитор, СССР-эй арадай артист, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат.
Покровский Дмитрий Викторовичые — РСФСР-эй композиторнуудай холбоогой арадай хүгжэмэй ансамблиин уран һайханай талаар хүтэлбэрилэгшэ.
Птичкин Евгений Николаевичые — композитор.
Родыгин Евгений Павловичые—композитор, РСФСР-эй ба Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша.
Фиготин Борис Семеновичые — композитор.
Фляркорвский Александр Георгиевичые — композитор, РСФСР-эй ба Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша.
Чалаев Ширвани Рамазановичые — композитор, Дагестанай АССР-эй арадай артист.
Чичков Юрий Михайловичые — композитор, Ленинскэ комсомолой шангай лауреат.
Яковенко Сергей Борисовичые — Москвагай Гүрэнэй филармониин дуушан, арадуудай уласхоорондын конкурсын лауреат.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо **В. УБЕЕВ.**
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **И. ЧЕРНЯКОВ.**

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной июлиин 20.

ХАНДАЛГА АБТАБА

Хяагта хотодо аймагай механизаторнуудай зүблөөн боложо дүүрэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ оронойхи түрүү механизаторнуудай эльгээһэн бэшэг ба Л. И. Брежневэй харюуе суулгаршадай зүблөөн хэлсэһэн байна. Энэ зүблөөндэ аймагай ажахынуудай эрхим трактористнар, комбайнернүүд, механигууд, инженернүүд ба агрономууд хабаадаа.

Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь П. М. Павлов зүблөө нээжэ, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник Г. Я. Поломошнов элидхэл хээ.

Оронойхи түрүү механизаторнуудай нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээһэн бэшэг ба тэрэнэй харюу аймагай ажахынуудай зүблөөн хэлсэгдэжэ, ямаан дуугаар һайшаагдана гээд элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Механизаторнууд дээдэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаба. Энэ жэлдэ үбһэ тэжээл бэлдэхэ, ургаса хурааха хүдэлмэрөө богони болзорто, һайн шанартайгаар хүрэхэ гээд тэдэнэр тэмдэглэбэ.

Аймагай ажахынуудта баян урагаса үндэһэ һуури табигданхай. Таряагаа 60 сабшаланда хамтадаа 111.060 тонно нютагай, 5100 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулагданхай. Бүхы сабшалангай 5325 гектар үһалагдаба. Полидо Шанаран тэмдэг олохон мүрысөөн дэлгэрээ.

— Мүнөө жэлдэ манай ажахы 50 мянган центнер орооһо, 32 мянган центнер үбһэ, 9 мянган центнер сенаж, 250 тонно ногоон витаминтай гурил бэлдэхэ хэрэгтэй. Энэ даабаринуудые манай механизаторнууд «мжалтатайгаар дүүргэхэ арга боломжотой,—гэжэ Худэриин совхозой ахамад агроном Ф. Б. Гармаев хэлэбэ.

Аймагай бүхы механизаторнуудта хандаһан хандалга элидхэлэй хабаадагшад баталан абаһан байна. «Манай оронһой эрхим механизаторнуудай бэшэгтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээһэн харюу бидэнэй зүрхэ сэдьхэлые хүдэлгэбэ. КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, орооһо тарьяанай, малай продукциин шанар һайжаруулхын түлөө тэмсэхэбди»,—гээд тэрэ хандалга соонь хэлэгдээ.

А. СУРМАЧ.

ШЭНЭ ҺОНИН

ТҮЛЭГ ДУНДАА

РОСТОВ-на-ДОНУ. Июлиин 20-ной байдалаар Доной механизаторнууд 1,5 миллионһоо дээшэ гектарай талмай хадаад байна. Об-ластиин 32 районой совхоз-туд ба колхозуудта таряагаа хоолжо эхилээ. Хүряалгын галаар социалис мүрысөөн-дэ Целинскэ районой транспортно-хүряалгын звенонууд түрүүлжэ ябана. Техникээ зүбөөр, бүхы шадал соонь хэрэглэжэ, тэдэнэр энэ бүхы (дурбэн комбайнерһаа бүрдэһэн) үдэрэй туршада 95 мянган центнер хүрэтэр — нормоһоо дүрбэ дахин ехэ таряа хуряажа байна.

КУРСК. Областиин урдахи районуудай ажахынууд эртын орооһото урагмалнуудые хуряажа захалба. Беловско районой «За коммунизм» гэжэ колхозой механизатор-ветеран М. Д. Ватулин таряашадай дээрэ комбайнаа түрүүлэн гаргаха гэжэ онсо хүрөө. Ешмэлэн хураха үдэр бүриингөө нормо 1,5 дахин дүүргэнэ.

Суджанска районой таряашад урагсаа түүбэриһэн хадаха захалаа. Эндэхи колхоз бүхэндэ хүряалгын транспортын отрядууд эмхидхэгдэнхэй.

Приморидо таряа хуряалга эхилээ

ВЛАДИВОСТОК. Приморин совхозуудай ба колхозуудай поли дээрэ эртын орооһото урагмалнуудые хуряалга эхилээ. Раздольненско талын, Ханкай шадархи нам тагаарай ажахынуудта хабаргамаг таряа түрүүлэн хуряагдажа захалба. Эндэхи механизаторнуудай гол түлэб ешмээн хуряажа байна. Приморин таряашад хоёр зуун таби мянга гаран гектар талмайн орооһото урагмалнуудые хуряаха юм.

Шэнэ гостиница

НОВГОРОД. Волхов мүрэнэй эрьэ дээрэ барилгаһан «Интурист» гэжэ шэнэ түхэлэй гостиницын шүүмжэ үгтэбэ. Городой эгээн аятай зохид шэнэ гостиница нэгэ доро 240 хүниие оруулхаар түхээрэгдэнхэй. Эртэ урдын энэ хото нэгэ сезоной туршада миллион 500 мянга хүниие абадаг ба экскурсантнуудые айлшалуулха юм.

Зуу миллион гектар бэлшээри

АЛМА-АТА. Казахай гидрометеорологическа эрдэмэй шэнжэлгын институдай эрдэмтэд Волго мүрэн ба Иртыш дархи талын ба Джунгарска Алатаугай боориндуудай орошон тойронхи 100 миллион гектар талмайдахи бэлшээринэ тэжээлэй урэ шанарые тодорхойлоо. Самолет дээрэ тодхогдоһон «ниидэдэг лабораториин» туһаламжаар энэ хүдэлмэринь хорин үдэрэй туршада дүүргэгдээ. Тиигэжэ абтаһан мэдээнүүд олон тоото отаранууддай, гүүртэнүүдэй ба адуун һүрэгүүдэй бэлшээри Казахстанай тала дайдын бүхы жалга, хүнхэрнүүдэй тэжээлэй шанар тодорхойлһон карта бэлдэхэ арга олгоо.

Элеваторнууд, сушилкануудынь бэлэн

ИЖЕВСК. Шэнэ урагса тушаан абахаар хэр бэлэн болоһоень харалга Удмуртида үнгэргэгдэбэ. Бүхы элеваторнууд, сушилканууд ба таряан орооһо таряа хадагалхаар, һүүрэхээр ба сэбэрлэхээр бэлэн болонхой. Температурнын автомат түхээрэлгэнүүдтэй сушилкануудай хүсэн нэмэгдэбэ. Орооһо таряа хадагалха оньһожоруулагдамал складуудай баттаамжань сэх болгогдонхой. Балезинскэ, Глазовско, Можгинскэ, Увинскэ таряа тушаан абаха предприятинуудай шэнэ түхэлэй орооһо хатаадаг машинанууд дээрэ хангагдаба.

Залуу таряашадай һургуули

РЫШКАНЫ (Молдавии ССР). Молдавиин Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо залуу таряашадай һургуули нээгдэбэ. Лядовенско дунда һургуули эхилэн дүүргэһэн 19 хүбүүд, басагад энэ һургаха болоо. Колхозой инженер, Социалис Ажалай Герой Г. В. Талпа таряашадай нэрэ хүндэ түхай асуудалаар эндэ түрүүшын хэшээл үнгэргэбэ. Залуу таряашадай һургуулиин колхоздо таряашад үшөө ехэ зохиһон харин эрхим залаан бэлдэхэ программын пунктнуудай нэгэн болоно.

Шэнэ түхэлэй автолавка

ГОМЕЛЬ (Белоруссиин ССР). Шэнэ түхэлэй түрүүшын бүлэг автолавканууд худалдаа наймааны түхээрэлгэнүүдтэй гаргадаг заводой бүтээгдэбэ. Эдэнь ба саха, эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаха наймаа хэхэ тула хэрэглэгдэжэ байна. Иимэ машинанууд ямаршье харгыгүй, хур хүнгэргүй газарнуудта ябажа шадаха юм. Шэнэ түхэлэй түрүүшын бүлэг автолавканууд Казахстанай, Коми АССР-эй, Дагестанай ба ороной бусад районуудай кооператоруудта эльгээгдэбэ.

(ТАСС)

ҺУРГАХА, ШАЛГАХА, ТУҺАЛХА

Суртал бодол нэбтэрүүлдэг хүдэлмэрилэгшэдые шэлэжэ томилхо, һургаха, хүмүүжүүлхэ талаар Белоруссиин партийна организациин хүдэлмэри тухай КПСС-эй ЦК-гай абаһан тогтоол манай ажал ябуулгада еһогой хүтэлбэри болонхой. Тиигэхэ зуураа үзэл суртал нэбтэрүүлдэг кадрнууд эрдэм бэлэдхэлэй, дүршэлэй талаар ямар бэ, олониитын дунда хүдэлжэ шадаха гү гэжэ али али тээһээнь хаража үзэгдэдэг байна. Лекторнүүд, политинформаторнууд, агитаторнуудые, партийна организацинуудай секретарьнарай орлогшонорые нэн түрүүн хаража үзэһэн байгаабди.

Партийна, комсомолой һуралсалай пропагандистнар ехэ наринаар шэлэжэ табигдадаг, тиигээдшье теориин, шадабариин талаар бэрхэ хүнүүд энэ ажалда томилогдодог юм. Эдэнэртэй ябуулагдадаг хүдэлмэриин тусгаар гурим бии. Эдэнэртэ ямар нэгэн ондоо даалгабари үгтэдэггүй. Олонхинь багахан библиотекэнүүдтэй. Эдэнэртэ туһаламжа болгон, методическа мэдээсэлэй материалнууд хэблэгдэдэг юм. «Аймагай эрхим пропагандист» гэһэн нэрэ зэргэ бии болгогдоо.

Олонхи пропагандистнар партиин обкомой политическэ гэгээрэлэй байшанда курсануудта һуралсадаг. Жэлдээ хоёр семинар, нэгэ методическа конференци эндээ үнгэргэдэг байнабди. Шэнэ темэ гарахын урда тээ гү, али теоретическэ конференциин урда тээ партийна кабинедүүд семинар гү, зүблөө хэдэг гуримтай. Гадна жэлэй туршада дүршэлтэй пропагандистнарта 4—5 нээмэл хэшээл үнгэргэжэ, зүбшэдэг гурим бии. Пропагандистнартай ябуулдаг хүдэлмэри гуримтай болонхой гэжэ тоолодогбди. Үзэл урталай бусад хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ иимэ гуримаар шэлэжэ томилогдодог юм. Жэшээнь, политинформаторнуудай 75 процентнь дээдэ эрдэмтэйшүүл, ... эдэнэрэй олонхинь арадай ажахын мэргэжэлтэд юм. Эдэнэртэй зохихо хүдэлмэри ябуулдаг болонхойбди. Агитаторнуудай гурбанай нэгэ хубинь хүдэлмэришэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл юм. Агитколлективүүдэй бүридэл хаража үзэхэдөө, хүнүүдыень үсөөн болгообди. Ойлгууламжын хүдэлмэри үрэ ехэтэйгээр ябуулжа шадахаар хүнүүдынь үлөөгдөө. Тиигэхэ мүртөө тэдэнэй заримань хүн зоной һуудаг газарта ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхаар мэргэжэлүүлэгдэ. Ажалшадай коллективүүдтэ хүдэлэгшэдтэ бригада, звено даалгагдаа, тиихэдэ Оймoрой совхозой «һууринуудта», Выдрино гэжэ тосхондо, Бабушкин городто агитаторнууд тус тус айлнуудта ябажа, хөөрэлдөө хэдэг болоо. Бүхы агитаторнууд партийна һуралсалда һурадаг юм. Гадна партийна эхин организацинууд һара бүри эдэнэртэй зүблөө үнгэргэдэг байна. Эдээн дээрээ коллективэй хүдэлмэриин дүнгүүд болон шэнэ зорилгонууд тухай, партиин шухала документнүүд тухай хэлэжэ үгэдэг юм. Хэһэн ажал тухайдаа агитаторнууд эндэ тобшоор тоосодог байна. Гадна партийна комитедүүд квартал соогоо гү, али хахад жэл соо һэгэ удаа агитаторнуудые суглуулдаг юм. Дотоодын ба гадаадын политикын асуудалаар, предприятиин ажал хүдэлмэри тухай эндэ үргэнөөр хөөрэжэ үгэдэг, мүрысөөндэ илагшадай дүй дүршэл тухай хөөрэлдэдэг байна.

Агитколлективүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэй зохихо хүдэлмэри ябуулха талаар партиин райком элдэб арга хэрэглээд үзөө юм. Энээнэй эсэстэ ямар тобшолол хээбибди гэхэдэ, байгша оной нэгэдэхи кварталда семинар дээрэ партийна организацинуудай секретарьнарай үзэл сурталай талаар орлогшонорой түсэб зүбшэгдэһэн байгаа, тиигэхэдээ хүн бүхэнтэй хүдэлхэ хэрэгтэ ехэ һанал табигдаа. «КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй эрилтын ёһоор хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хүн бүхэнтэй ябуулха арга оншо нарижуулха тухай» гэһэн асуудалаар нютаг нютагуудта конференцинүүд үнгэргэгдөө. Үзэл сурталай хүдэлмэри эрхилдэг орлогшонор олон ондоо асуудалаар үгэ хэлээ, агитколлективүүдэй, агитаторнуудай хүдэлмэриин дүршэл зарим тэды тобшологдоо. Ойлгууламжын хүдэлмэри хүн бүхэнтэй ябуулха гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ гэжэ харагдаа. Партийна организацинуудай секретарьнар энэ хүдэлмэрине хүсэд сэгнэхэгүй, агитаторнуудай ажал шалгахагүй мэтын ябадал үзэгдэдэг байба. Тиимэһээ партиин райком хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хүн бүхэнтэй ябуулха тухай партийна организацинуудай секретарьнартай конференци үнгэргэдэг, семинарнууд болон зүблөөнүүд дээрэ энэ асуудал олон удаа табигдаа, партийна суглаанууд дээрэ, райкомой бюродошье зүбшэгдэдэг, райкомой хүдэлмэрилэгшэд нютагуудта гаража, бодото туһаламжа үзүүлдэг байгаа. Эды шэнээн хүсэл гаргаһанай ашаар лэ энэ хэрэгтэ хубилалта боложо эхилээ гэжэ хэлэлтэй. Байгалай модоной баазын, Тимлюйн цементын заводой цехүүдтэ, Мысовая станцида Оймoрой болон Кабанскын совхозуудай отделенинүүдтэ энэ хэрэгэй түрүүшын үрэ дүнгүүд харагдажа эхилээ. Энээниие шэнэ оншо арга гэжэ бодолтогүй. харин анханда бии байһан, зүгөөр мүнөө сагай эрилтэдэ таарулагдаһан арга юм.

Эхэнхидээ хүнэй эрдэм һургуулиинь лэ хараадаа абаад, хүн зонтой хүдэлжэ шадаха гү гэжэ анхаралдаа абангүйгөөр агитатораар томилдог ёһо бии. Залуушуулые энэ хэрэгтэ һургаха хэрэгтэй. Агитаторнуудай хүдэлмэриин дүршэл согсолжо, КПСС-эй обком һайн хэрэг эхилээ. Энээниие үргэлжэлүүлхэдэ агитколлективүүдэй, парторганизацинуудай хүдэлмэридэ һанаалаа табилсабал, туһатай һэн ха гээд һанагдана.

Мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэдые политическэ хүдэлмэридэ хабаадуулха гээшэ тон шухала. Ямаршье тушаалда байгаа хадаа хүтэлбэрилэгшэ гээшэ политическэ хүдэлмэрилэгшэ болоно. Партиин дотоодын ба гадаадын политикын, экономико ба культурын, ажаһуудалай асуудалнуудые һайса мэдэхэ, марксистско-ленинскэ сурталые бодото зорилгонуудтай зохилдуулан шиидхэдэг — хүтэлбэрилэгшэ хүн иимэ байха ёһотой. Энээндэ олон жэшээнүүдые дурдажа болоно. Арадай ажахын 540 мэргэжэлтэ, предприяти болон организацинуудай 132 хүтэлбэрилэгшэ лектор, политинформатор, пропагандистаар хүдэлнэ. Цементын заводой директор Л. К. Рыжов, Байгалай совхозой директор И. Я. Макальский, «40 лет Октября» колхозой түрүүлэгшэ В. В. Черниговский болон бусад үзэл сурталай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

«Үзэл сурталай эрхим хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэ нёдондо олгогдоһон 10 хүнэй хахадынь мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд байгаа. Эдэнэрые сурталбодолой хүдэлмэридэ хабаадуулха хэрэгтэ партийна эдэбхитэдэй аймагай һургуули ехэ туһалдаг юм. Эндэ бүхы хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд һурадаг байна.

Марксистско-ленинскэ сурталаар, партиин XXV съездын материалнуудаар парткомуудта, партиин райкомдо хөөрэлдөө хэдэг болообди. Байгалай, Кабанскын совхозуудай мэргэжэлтэдтэй иимэ хөөрэлдөө хээ һэмди. Тиигэхэдэмнай Кабанскын совхозой хоёр мэргэжэлтэ партиин XXV съездын материалнуудаар конспект табяагүй, элидхэлэй хүдөө ажахын бүлэгшье муугаар мэдэхэ байба. Ниитын ба политическэ хүдэлмэридэ хабаададаг тухайдаа хүтэлбэрилхы тушаалтадан тоосоо парткомуудта, партиин райкомой бюродо шагнадаг, суглаануудта табигдаха асуудал бэлдэхэ, партийна эдэбхитэдэй суглаа, райкомой пленум бэлдэхэ хэрэгтэ хабаадуулдаг байнабди. Иимэ хүдэлмэри ходо ябуулжа байгаа хада хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд үзэл сурталай эдэбхитэдэй тоодо байха юм.

Соёлой хүдэлмэрилэгшэд тухайда хэлэхэмни. Аймаг дотор зуу гаран соёлшон хүдэлдэг юм. Эдэнэрэй 5 процентнь дээдэ эрдэмтэй, 75 процентнь библиотекын дунда эрдэмтэй, клубуудта хүдэлэгшэдэй 29 процентнь дунда эрдэмтэй болоно. Өөһэдын мэргэжэлтэдтэй болохо гэжэ хүнүүдые һурганабди. Соёлшодтой зохихо хүдэлмэри ябуулагдана, эдээниие байраар хангахын тулада хэмжээнүүд абтана.

Соёлшодые бэлдэдэг һургуулинуудта ажаглалта хэхээ һананам. Институт, училищи дүүргэһэн зарим залуу мэргэжэлтэд марксистско-ленинскэ сурталажабайдалтай, мүнөөдэрэй эрилтэнүүдтэй холбожо шададаггүй. Һуралсалай эдэ газарнуудһаа режиссёрнууд, хореографууд гэхэ мэтэнүүд гарахадаа, клубай эрхилхы хүдэлмэри гүнзэгы мэдэхэгүй байна. Хүн зоной дунда соёлой хүдэлмэри ябуулха шадабаригүй иимэ мэргэжэлтэд хүдөө нютагуудта удаан тогтоногүй. Энээн тухай бодожо үзэмөөр.

Белоруссиин партийна организацяар абтаһан КПСС-эй ЦК-гай тогтоол хадаа сурталбодол нэбтэрүүлдэг кадрнуудтай ябуулха хүдэлмэри гуримшуулһан байна. Үзэл сурталай хүдэлмэри коммунизм байгуулгын гүрүү участогуудай нэгэч мүн гээд КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүд догор заагданхай. Тиимэ тула сурталбодол нэбтэрүүлдэг кадрнуудтай эрхилдэг хүдэлмэри улам нарижуулха болонобди.

Үзэл сурталай бүхы шатын хүдэлмэрилэгшэд мүнөө шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбтэ даалгабаринуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэл толгойлно, энэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлнэ.

М. ЛУКЬЯНОВ.
КПСС-эй Кабанскын райкомой секретарь.

ПАРТИИН XXV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ — ОЛОНИИТЭДЭ

БАРИЛГАШАДАЙ ХҮСЭЛ ОРОЛДОЛГО

«Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Бэшүүрэй ПМК-гай коллектив хүдөөгэй барилгын эмхинүүдэй дунда амжалтатай һайнаар хүдэлжэ байнхай. Үнгэрһэн табан жэлэйнгээ түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэжэ, олон тоото хүдөө ажахын барилганууды ашаглалгада тушааһан юм.

Арбадахи табан жэлэй эхилһэнһээ хойшо эршэмтэй шангаар хүдэлжэ, абаһан социалис уялгануудаа сүм дүүргэхын тула тус эмхиин бүхы хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд үүсхэл оролдолго гаргана. Хэхэ ажалынь оага бэшэ. Гансал 1976 ондо 1,4 миллион түхэригэй барилга түсэбэй ёһоор хэгдэхэ юм. Аймагайнгаа «Дружба» колхоздо һү һаалиин болон галуунай комплекснүүдые. «Рассвет» колхоздо гахайн томо фермэ, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха комплекс болон һургуули, хүүгэдэй саадуудые, гэр байра бариха түсэбтэй юм.

Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдые зүбшөн хэлсээд, ПМК-гай хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэд байгша оной түсэб декабриин 6 болотор дүүргэжэ, бэлэн болгохо барилгануудаа һайн шанартайгаар ашаглалгада тушааха гэһэн социалис уялга абаа һэн.

Илангаяа һайнаар, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байһан түмэр-бетон зүйлнүүдые гаргадаг заводойхид социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Энэ заводой ажал хүдэлмэриһөө бүхы барилгын ябаса дулдыдадагынь эли ха юм даа. Энээниие һайн мэдэжэ байһан заводой хүдэлмэришэд халаан бүхэнэйнгөө даабари 150—160 процент дүүргэнэ. Иимэ эршэтэ ажалай ашаар мүнөө тус заводой коллектив байгша оной октябрь һарын түсэбөөр хүдэлжэ байнхай. Партиин гэшүүндэ кандидат, Кировскэ сельскэ Соведэй депутат Тамара Михайловна Симоновагай хүтэлбэрилдэг түмэр арматура бэлдэдэг бригадын, Анна Осиповна Перелыгинагай даадаг түмэр-бетон зүйлнүүдые бүтээдэг бригадын хүдэлмэришэд абаһан социалис уялгаяа амжалтатай һайнаар дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ түрүүлнэ. А. О. Перелыгинагай хүтэлбэрилдэг бригада 1976 оной түсэбэй ёһоор 1400 кубометр түмэр-бетон зүйлнүүдые бүтээн гаргаха байһан аад, харин энэ жэлдэ 2800 кубометртэ хүргэхэ гэжэ социалис уялга абаһан байна. Ингэжэ нэгэ жэл соо хоёр жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө гансал оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилхэһөө гадна ажалай эмхидхэл һайжаруулха талаар элдэб хэмжээ ябуулганууд абтаһан байна. Хахад жэлэйнь дүнгүүдые харахада, дээшэлүүлэгдэһэн энэ уялгаяа хүсэд дүүргэхэнь лабтай.

Заводой бүхы цехүүдэй һаадгүй урагшатайгаар хүдэлхын тула слесарь-хабсаргагшадай бригада ехэ юумэ хэнэ. Дүй дүршэлтэй бригадир Иннокентий Константинович Бурдуковскиин хүтэлбэрилдэг бригада шэнэ барилганууд дээрэ хабсаралгын хүдэлмэри ябуулхаһаа гадна, өөһэдынгөө заводые бүри үргэдхэхын, шэнэ шэнэ түхеэрэлгэнүүдые тодхохо талаар ехэ юумэ хэнэ.

Теэд Бэшүүрэй ПМК-гай гансал дурсагдагша заводойхид урагшатай һайнаар хүдэлдэг бэшэ, харин бүхы барилгашадынь аймаг соогоо барижа байгаа олон тоото барилганууд дээрэ баһал урма зоригтойгоор, эдэохи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, социалис уялгануудаа дүүр[гэдэг] юм. Илангаяа Ела... тосхондо бодхоогдожо байһан жэлдээ 850 тонно галуунай мяха үйлэдбэрилхэ хүсэ шадалтай комплекс түргэнөөр баригдажа байнхай. Барилга хараалагдаһан болзор соонь, эрхим шанартайгаар хэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ Илья Георгиевич Никоновэй, Степан Макарович Павловай бригаданууд үндэр үрэ дүнгүүдые туйлана. Үдэрэйнгөө даабари хододоо 120—135 процент дүүргэнэ.

«Дружба», XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта баригдажа байһан һү һаалиин фермэнүүдэй комплекснууд дээрэ олон барилгашад эршэтэй шангаар хүдэлнэ.

Тус ПМК-гай партийна болон профсоюзай организацинууд барилга-хабсаралгын хүдэлмэри улам һайжаруулхын тула нилээд ехэшье, аша үрэтэйшье эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ ажал ябуулна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд сар соогоо согсологдожо, тусхай самбарта бэшэгдэдэг, бүхы хүдэлмэришэдтэ хаанашье хүдэлжэ байгаа һаань дары дуулгагдадаг, түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ талаар бага бэшэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэнэ.

Ингэжэл ажаллахадаа амжалта туйлана ха юм. Арбадахи табан жэлэй гүрүүшын жэлэй 6 һарын дүнгүүдээр барилгын энэ ПМК «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй бусад коллективүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гараба ха юм. Байгша оной хахад жэлэй туршада 590 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ түсэбтэй һаа, бодото дээрээ 342 мянган түхэригэй барилга хэбэ. Энэл даа арбадахи табан жэлэй эршэмтэй шанга ажалай эхин!

П. НИМАЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Бэшүүрэй ПМК-гай партийна организациин секретарь К. Я. Карпенко слесарь хабсаргагшадай бригадир И. Бурдуковскитай хөөрэлдэжэ байна; ПМК-гай түрүү бригадирнуудай нэгэн, Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор шагнагдаһан А. Б. Перцовой; «Дружба» колхозой Сухой-Ручей тосхондо баригдажа байгаа һү һаалиин фермын комплекс.

АВТОРАЙ фото.

ЗАПОРОЖСКО ОБЛАСТЬ. «Запорожский» гэжэ үүлтэртэ шубуудай совхозой комбайнер Владимир Максимович Воронин — КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневтэ ороной түрүү механизаторнуудай бэшэһэн бэшэгэй авторнуудай нэгэн. «Ургасын хуби заяанай түлөө харюусалгатай байһанаа гүнзэгыгөөр мэдэржэ, бидэнэр, энэ бэшэгэй авторнууд, өөһэдынгөө коллективүүдтэй хамта манай нөөсэ, арга боломжонуудые хараадаа абан, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ бүри ехэ уялга даажа абаха гэжэ шиидээбди» гэжэ энэ оной июнь һарада хэблэлдэ тунхаглагдаһан бэшэг дотор хэлээтэй. В. Воронин, тэрэнэй нүхэд богонихон болзорто, гээлтэ хороолтогүйгөөр ургасаяа хуряаха, 600 гектар талмай газарһаа 1.800 тонно орооһо таряа суглуулха зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбайнер, Социалис Ажалай Герой В. Воронин.

ТАСС-ай фотохронико.

Ургаса харууһалгада—үдэр бүриин анхарал

ХОРХОЙНУУДЫЕ ҮГЫ ХЭХЭ АРГА

Манай республикын ажахынуудта огородой ургамалнууд сооһоо жэлһээ жэлдэ капуста эгээл ехэ газарта таригдадаг гээшэ. Мүнөө колхоз, совхозуудта бүхыдөө таригдаад байһан овощой ургамалнуудай 30 процентнь капуста болоно.

Үнгэрһэн жэлнүүдэй жэшээ дээрэһээ харахада, манай эндэхи нютагуудта капустын эшэ набшын түлэг ургажа байха үедэ, зунай халуунда элдэб хорхой шумуул дэлгэржэ, ургасыень ехээр гэмтээдэг байна. Эрдэмтэдэй тодорхойлһоной ёһоор элдэб янзын 45 хорхой капустын эшэ намаае эдижэ гэмтээнэ. Тэдээн сооһоо капустын алаһан, набшаһа мэдэдэг совко, капустын хүйр, элдэб үтэд, һүрэдэг сохонууд гэхэ мэтэ хорхойнууд таримал ургамалда илангаяа ехэ хоро хүргэнэ.

Мүнөө ажахынууд гол түлэб химическэ арга хэрэглэжэ, ургасын дайсад — хорхой шумуулнуудые үгы хэдэг гээшэ. Тиимэһээ огородой газарта жэл бүри хоро хаяхада гансашье ургамалай дайсад үгы хэгдэдэг бэшэ, мүн тэдэ хорхойнуудые эдижэ хороодог туһатай хорхойнууд — инсектидүүд ехээр үсөөрнэ.

Иимэ болоод байхадань ургамалай дайсадые үгы хэхын тула биологическа, агротехническэ болон химическэ аргануудые зүбөөр тааруулан, байгаалиин биологическа тэнсүүрие алдахуулангүй хэрэглэхэ шухала байна.

Капустын рассадын хээрэ һуулгагдаһанһаа хойшо элдэб хоротон, хорхой шумуул бии боложо эхилдэг. Илангаяа капустын эшэ набшын түлэг ургажа байха үедэ июнь һараһаа эхилээд, сентябрь һара болотор тэрэниие хорхойнууд эдидэг. Энэл үе соонь ургамалые һайнаар хамгаалха хэрэгтэй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай байгаали шэнжэлхэ институдай энтомологиин лабораториинхид Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхоздо капустын ургасын дайсадые интегрированнэ аргаар үгы хэхэ туршалга хээ. Энэмнай ямар удхатайб гэхэдэ, таримал ургамалай хоротониие үгы хэхэдээ, химическэ арга шадаал һаа багаар хэрэглэжэ. харин тэрэнэй орондо туһатай, ургамалай дайсад хорхойнуудые эдижэ хороодог шумуулые (инсектидүүдые) олон болгохо зорилго табигдаа.

Түбхын түрүүн ургамалай дайсад—хорхойнуудай үсөөн байхынь тула таряанай газарые сэбэр байлгаха, ургаса хуряаһанай һүүлээр тэндэ элдэб хаядаһа, һолоомо һошо үлөөхэгүй, хуу сэбэрлэжэ, севооборот наринаар сахин элдүүрилхэ, зүбөөр үтэгжүүлхэ ёһотой. Илангаяа буртаг үбһэнэй ехээр ургадаг, муугаар элдүүрилэгдэһэн газарта хоротон хорхойнууд ехэ дэлгэрэнги байдаг. Түрүүн тэдэнэр буртаг үбһэ эдеэд, һүүлдэнь таримал ургамалда ородог. Тиимэһээ зунай эхеэр хорхойнуудай олоороо ниидэжэ эхилхэһээ урда таряалангай заха хярхаг, хоорондохи тала забһарые элдэб хороор сар соонь сэбэрлэһэн газарта ургамалай дайсад һураггүй үсөөн гэжэ ажаглалта харуулна.

Капустын совко гэдэг хорхойнууд бүхэли зундаа шахуу ургамалда хэдэн үе болон үдэжэ, аһалдажа байдаг дээрэһээнь тэдэнтэй тэмсэжэ, нэгэ доро үгы хэхэнь бэрхэтэй. Илангаяа эдэ хорхойн үтэнүүдэй капустын набшаһанһаа гол соонь орохынь урда тээ үрдижэ үгы хэхэ гээшэ ехэ шухала. Тиигэхын тула 0,3 процентын хлорофосой хоро капустын эшэ набшаһа дээгүүр сасаха байна.

Ургамалай дайсадые үгы хэхын тула заводто тусгаар монсогойлогдоһон суперфосфат дээрэ шэнгэрүүлэгдэһэн хлорофос сүршөөд, тэрэнээ гектарай 70—80 килограмм хүртэхөөр хаяхада һайн. Тиимэ фосфорорганическа препарадые КРН-2,2 культиватораар газарай хүрьһэндэ доошонь 3—4 сантиметр оруулхада, хоронойнь хүсэн удаан буурадаггүй. Энээнэй ашаар хоротон хорхойнуудай жэжэ үтэнүүдэй 70—77 процентнь үгы хэгдэнэ. Мүн хлорофос хорые нитрофостой холёод, гектарай 25 килограмм холисые ДДН-50 түхэлэй түхеэрэлгөөр уһантай хамта сасахада, баһал ашагтай.

Капустын ургасые тусхай машинаар уһа сасан уһалхадаа, нэгэ мүһэн хлорофос хоро хаялсахада өөрэгүй. Нёдондо манай лабораториинхид Эрхирэгэй совхоздо 12 гектар капустын ургасада хлорофос болон минеральна үтэгжүүлгэ холиһон уһа гектарай 1.200—1.600 литр сасаад туршаа юм. Тиихэдэмнай хорхойн үтэнүүдэй 67 процентнь үгы хэгдэһэн байгаа. Энтэһээ гектарай 196—200 центнер капуста абтаа. Харин тиимэ үтэгжүүлгэтэй хоро хаяагүй газарһаа һураггүй бага ургаса гараа. Ингэжэ үтэгжүүлгэ хорон хоёрые холижо хэрэглэхэдэ, хэгдэһэн гаргашын түхэриг бүхэнһөө 26 түхэриг 42 мүнгэнэй сэбэр ашаг олзо оруулагдаа.

Ургамалай дайсадтай тэмсэхэдэ химиин зүйлнүүд болохо элдэб хоронуудые үлүү сэ ехээр хэрэглэнгүй, харин туһатай хорхойнуудые гэмтээхэгүйгөөр, таарамжатай зүйлнүүдысьнь оложо, бодомжотой зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ эсэстээ ашаг үрэтэй байна. Тиигэхын орондо туһатай хорхойнуудые огородой газарта олон болгохо шухала. Овощ таридаг газарта дүтүүр нектар тоһо үгэдэг ургамалнуудые табихада һайн. Энэнь нэгэ талаараа огородой газарые һалхинһаа хамгаалха, хоёрдохёор, элдэб туһатай шубуудай, хэрэгтэй хорхойнуудай суглархада таатай боложо үгэхэ байна. Тиигэбэл, эсэстээ хоро хэрэглэнгүйгөөр хоротон хорхой шумуулые үгы хэхэ аргатай болохо.

Хүдөө ажахын ургамалай дайсадтай тэмсэхын тула биологическа онол арга саашадаа үргэнөөр хэрэглэхэ шухала гэжэ КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүд соо заагданхай. Энээнһээ уламжалан, манай эндэхи нютагуудта туһатай ямар хорхой шумуул бииб, тэдэниие улам олошоруулха ямар арга бииб гэжэ тодорхойлхо, саашадаа хүдөө ажахын ургамалнуудай дайсад хоротон хорхойнуудтай интегрированнэ аргаар тэмсэхэ хэрэгые улам үргэдхэхэ шухала.

А. АМШЕЕВ.
СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

ТЭМСЭЛ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Улаан-Үдын аймагай ажалшад арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй зургаан һара соо габшагай һайнаар ажаллаба. Тиигэжэ гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 103, һү — 109 процент дүүргэһэн байна. Түсэбһөө гадуур 455 центнер мяхан, 2.391 центнер һүн гүрэндэ тушаагдаа.

Энэ ушар аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые баясуулна. Гэбэшье зарим ажахынууд түсэбүүдээ дүүргэжэ шадаагүй. Жэшээлхэдэ, гүрэндэ мяха худалдаха даабаряа Оронгын совхоз 50 «Никольский» совхоз оройдоол 35 процент дүүргээ. Харин «Советская Россия» колхоз, М. Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникумэй һуралсалай ажахы һү тушааха түсэбөө хүсэндэнь хүргэжэ шадабагүй. Энээнһээ боложо, нёдондоной энэ үетэй жэшэхэ болоо һаа, һү — 3, мяха — 12 процентээр багые аймаг бүхыдөө абаһан байна.

Хараад үзэхэдэ 3 процент багахан мэтэ. Зүгөөр һү ехээр абадаг Улаан-Үдын аймаг аяар 3.004 центнерээр бага һү үйлэдбэрилһэн болоно ха юм. Тиимэһээ хараха янзада түсэбүүдээ дүүргэһэншье һаа, үшөө горитой дутуу дунданууд тай байһанаа колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мартаха ёһогүй.

Тиигэбэ ябабашье аймагай ажалшадай габшагай һайнаар ажаллаһаниие онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй байнал даа. Түсэб болон уялгануудаа сүм дүүргэдэг, үлүүлэн дүүргэдэг коллективүүд олон ха юм.

Жэшээлхэдэ, Сотниковой шубуунай фабрикын коллектив гүрэндэ үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ даабарие 116 процент дүүргээ. Тиигэжэ нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо үндэгэ абалгаяа, гүрэндэ тушаалгаяа горитойгоор дээшэлүүлжэ шадаа бшуу.

Мүнөө Улаан-Үдын аймагай колхознигууд, хүдэлмэришэд 1976 оной түсэбүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байна. Тиихэдээ ниитынгээ адууһа малда бодомжо хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ, таряа хуряалгые эмхидхэл һайнтайгаар угтаха асуудалнуудые зэргэ шиидхэнэ.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

АВТОНОМИТО ОБЛАСТЬНУУДТА, НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГУУДТА

40 ТОННОҺОО БАГА БЭШЭ...

Карачаево-Черкесскэ автономито областиин хадата нютагуудта чебрец гэжэ ургамал сэсэглэжэ байна. Тэрэнэй ягаан сэсэгүүдэй гарахада, эм домдо ородог энэ ургамал суглуулха хаһа эхилдэг юм.

Хойто Кавказай үндэр хаданууды дүтэхэнэ оршодог город болон аулнуудай аптекэнүүдтэ эм домдо ородог ногоонуудай, үрэ жэмэсэй, үндэһэнэй гербари-выставканууд эмхидхэгдэнхэй. Автономито областиин дэбисхэр дээрэ медицинэдэ хэрэглэгдэдэг 50-яад ургамал ургадаг юм. Тэдэнэй тус бүри туһайнь гербаринууд соо тодорхойгоор хэлэгдэнхэй.

Байгша ондо эм домдо ородог ургаалнуудай, илангаяа нохойн хоншоорой, шасарганын баян ургаса абтахаар хүлеэгдэнэ. Автономито областиин аптекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд байгша ондо эм домдо ородог 40 тонноһоо бага бэшэ ургамал суглуулха зорилготой. Тэдэнэй хүдэлмэридэ хүн зон ехэ туһа хүргэдэг байна.

Н. СТЯЖКИН,
ТАСС-ай корр.

САЯНАЙ АГААРАЙ ҮҮДЭНҮҮД

Хакассын автономито областиин түб Абакан хотоһоо үдэр бүри ИЛ-18 түхэлэй самоледууд Эхэ оронойнмай ниислэл Москва хүрэтэр ниидэдэг байһан юм. Мүнөө ТУ-104 түхэлэй реактивна лайнернууд ниидэдэг болобо.

Абаканай аэропортые шэнэдхэн саһабарилһанай ашаар ТУ-104 түхэлэй самоледууд эндэ хүрэтэр ниидэхэ аргатай болоо. Он жэлэй ошохо бүри ашаа шэрэлгэ улам ехэ болоно, агаараар ниидэхэ дуратанshуул олошорно. Тиимэһээ эндэхи аэропорт — эндэ бодхоогдожо байһан Саянай үйлэдбэриин ехэ комплексын агаарай үүдэнүүд үргэдхэгдэжэ байна.

В. ЯРОСЛАВЦЕВ,
ТАСС-ай корр.

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АВИАТОРНУУД АЛДАРТАЙ

...вет засагай тогтоhон ...жэлнүүдhээ эхил... манай парти, правитель... авиацида анхаралаа ... хандуулдаг байгаа. ... оной октябриин 28-... В. И. Ленинэй хү...ри доро совет авиаци ...улха түрүүшын эмхи ...улагдаhан юм. Тиин ... болон ниидэлгын ...орнуудай тусхай бю... болоhон. Тэрэ гэхэ... уламжалан манай совет ... авиаци үдэрhөө үдэр... түргөөр хүгжэжэ, ... ажахыда туйлай ехэ ...ламжа үзүүлдэг болоо. ..., холын Хойто, ...-Дурнын зүгэй болон ... Азиин хүгжэжэ бай... нютаг бүхэндэ авиаци ...тойхон туhаламжа ...лнэ гээшэ.

...граждан авиациин Зүүн ... управлениин бай...даhаар, тэрэ тоодо ...-Үдэдэ граждан авиа... мүндэлhөөр 50 жэлэй ... найндэр ажалай болон ...кэ ехэ дэбжэлтын ... байдалда мүнөөдэр ...лэгдэжэ байна.

...26 оной июлиин 22-ой ...эй зургаан часта лет... В. Л. Галышев «Мос...» гэжэ зургаан хүнэй ...най самоледоор Верх...скhээ (мүнөө Улаан-Үдэ) Урга (мүнөө Улаан-...тар) хүрэтэр ниидэжэ, ... түрүүшын зам ...н түүхэтэй. Галышев... суг механик Ф. И. Гро..., техническэ хүтэлбэри... С. Я. Корф, заhа... мастерскойн на...ник К. И. Иванов, меха... Н. А. Орлов гэгшэд ...дэлсэhэн юм. Мүн энэ ...ледоор түрүүшын пасса...р боложо, «Бурят-Мон...ская правда» газетын ...ай корреспондент нүхэр ...ев ниидэлсэhэн байгаа. ... энэ үдэрhөө эхилжэ, ... Сибириин граждан ...ацида Улаан-Үдын авиа...приятиин мүндэлөө бэ... Улаан-Үдэ — Улаан-...тар гэhэн маршрудаар ...шын жэлдэ 116 пасса... зөөгдэhэн, 1200 кило... ашаан шэрэгдэhэн ... Харин хойто жэлдэнь ...гү, али 1927 ондо ... пассажир, 10.348 кило... ашаан шэрэгдэhэн ... юм. Энэнэй удаадахи ...үдтэнь түмэр харгы... ...оло байдаг республикын ...дта авиацяар туhа... хүргэхэ хэрэгтэй ... байгаа.

...30 оной август hарада ... Монголой АССР-эй ... алтаар элбэг ... манай аймаг руу самб... ...эльгээдэг болохо тухай ... баталан абаhан. Тэрэ ... тусхай бэдэрэлгын ...дици ерэжэ, Баргажан, ...тит, Ципикан, Муя ...гуудта аэродром бари... хампабариин 14 тал... май түхеэрхэ гэжэ шиидхэээ бэлэй.

1931 оной март hараhаа эхилжэ, Верхнеудинскдэ түрүүшын аэродром баригдажа эхилhэн намтартай. 1934 ондо Улаан-Үдэдэ ниидэлгын-транспортна эмхи байгуулагдажа, республикын арадай ажахыда нилээдгүй ехэ туhаламжа үзүүлэгдэhэн юм. Республикын аймагуудта шухала хэрэгтэй ашаа шэрэлсэhэн түрүүшын летчигууд гэхэдэ, нүхэд Бобылев, Скрыльников, Ковалев, Чулайкин, Погодин гэгшэд болоно. 1939 ондо манай республика ерэhэн И. Шаров hүүлэй үедэ Эмхиин командир болоhон гээшэ. Мүнөө тэрэ пенсионер, Социалис Ажалай Герой болонхой.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума граждан авиаци улам түргөөр хүгжөөгдэжэ, хүсэ ехэтэй, hайн самоледууд республикымнай агаараар ниидэдэг болоо. 1952 онhоо манай авиапредприятида түрүүшын АН-2 түхэлэй самолет ниидэжэ эхилhэн hаа, мүнөө ямар ондоо, бүри түргэн самолет агаараарнай шуумайдаг болоо гээшэб! Мүнөө 1950 онтой зэргэсүүлжэ үзэхэдэ, юhэдэхи табан жэлэй hүүл багта агаараар пассажирнуудые шэрэлгэ 25 дахин ургаhан байна. Тиихэдэ почто, ашаа зөөлгэ 13—23 дахинаар ехэ болоо. Энээнhээ гадна, вертоледоор хэды шэнээн ехэ ашаан шэрэгдэнэ гээшэб? 1956 онhоо республика доторнай түрүүшын вертолет ниидэжэ эхилээ hэн.

Манай авиапредприятиин пилодууд, инженернүүд, авиатехнигүүд А. Корольков, В. Лужковский, Б. Расадин, А. Малютин, С. Тарасов, А. Бадмаев, В. Фролов, В. Бронников, Ю. Голубев болон бусад 1966 оной октябрь hараhаа шэнэ түхэлэй «АН-24» самолет жолоодожо эхилhэн юм. 1976 онhоо «АН-26» түхэлэй ашаанай самолет республика соогуурнай ниидэнэ. Тиин республикын аймагуудта эльгээгдэдэг шэнэ түхэлэй, түргөөр ниидэдэг самоледуудай олошорhоной ашаар пассажирнууд дуратай тээшээ олоороо ниидэдэг болоhон, ашаа шэрэлгэ нилээдгүй hайжарhан байна. Жэшээнь, 1965 ондо 205 мянган пассажир ниидэhэн байбал, 1975 ондо 646 мянга болотороо олошорhон гээшэ.

Транспортна авиаци hүүлэй үедэ арадай ажахыда горитойхон туhаламжа үзүүлдэг болоо. Самолет вертоледуудай туhаламжаар республика дотор ашагта малтамал олоор олдоhон байха юм. Энээнhээ гадна, республикын колхоз, совхозуудта хэды шэнээн туhаламжа үзүүлэгдэнэ гээшэб? 1960 ондо 10.000 гектар тарялангай бог үбhэн авиациин хүсөөр усадхагдаhан байгаа hаа, 1975 ондо 164.250 гектарта хүргэгдэhэн байха юм. Авиапредприятиин түрүүшүүл Р. Вислогузов, В. Веригин, В. Копылов, арадай ажахын туйлалтануудые харуулhан выставкэдэ хабаадалсагша Ю. Цыганков болон бусад үнгэрhэн үе соо республикын ажахынуудта горитойхон туhаламжа үзүүлhэн байха юм.

Мүнөө Улаан-Үдын авиапредприятиин летчигууд, вертолетчигууд Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадта туhаламжа үзүүлнэ. Гансахан 1975 ондо эдэнэр 11.950 час ниидэhэн гэхэ гү, али 4701 тонно ашаа шэрэhэн, 16.279 пассажирнуудые зөөhэн байна бшуу.

Газар дээрэ алба хэдэг хүдэлмэришэднай агаараар ниидэгшэдтээ хододоо туhаламжа үзүүлжэ, самолет, вертоледуудыень саг соонь шалгажа, заhабарилжа байдаг нангин уялгатай юм.

Үнгэрhэн жэлнүүдтэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаhан авиапредприятиин түрүүшүүлэй энгэртэ орден, медальнууд ялараа hэн. Тиин С. Г. Акентьев, Д. Т. Боржонов гэгшэд Ленинэй, Ф. Л. Суворов Октябриин революциин, С. М. Тарасов, Ю. П. Муркушин, Л. Н. Ахметвалеев, В. А. Григорьев, Д. И. Таболин, М. М. Котцов гэгшэд Ажалай Улаан Тугай, Л. Г. Калиновский, А. П. Малютин, Ю. М. Бондаренов, М. Н. Торонов, В. В. Балдынов, А. Е. Буркин гэгшэд «Хүндэлэлэй Тэмдэг», Л. С. Петинов, К. М. Шилков гэгшэд Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнагдаhан юм. Авиатехник В. Н. Лысянский, бортмеханик А. П. Петров, вертоледой командир Л. Н. Мухин гэгшэдтэ Ажалай Алдар Солын гурбадахи шатын орден эгээн түрүүлэн барюулагдаhан байгаа. Энээнhээ гадна олон тоото хүдэлмэрилэгшэдтэ, летчик, вертолетчигуудта медальнууд болон «Аэрофлодой отличник» гэhэн значогууд барюулагдаhан байха юм.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэреэр зоригжоhон манай авиапредприятиин коллектив арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэнхэй.

Е. СТУЛЕВ,
Улаан-Үдын авиапредприятиин штабай начальник.

ТҮҮХЫН ХУУДАҺАНУУД

▽ **1926 оной июлиин 22.** В. Л. Галышев «Моссовет» гэжэ зургаан хүнэй hууритай самоледоор Верхнеудинск — Урга гэhэн маршрудаар түрүүшын ниидэлгэ хэhэн юм. Энэ үдэр Зүүн Сибирьтэ граждан авиациин мүндэлhэн үдэр гэжэ тоологдодог.

▽ **1928 оной май.** Эрхүүдэ Сибириин агаарай управлениин «Добролет» бүлгэм эмхидхэгдэбэ. Энээнэй мэдэлдэ Бурят-Монголой агаарай лини, мүн шэнээр нээгдэhэн Эрхүү-Якутск гэhэн маршрут ородог байhан.

▽ **1934 оной апрелиин 20.** ВЦИК-эй Президиумэй Указаар СССР-эй долоон летчик-челюскинтэндэ Советскэ Союзай Герой гэhэн түрүүшын нэрэ зэргэ олгогдоhон байна. Тэдэнэй дунда Зүүн Сибириин граждан авиациин управлениин летчигууд И. В. Доронин, М. Т. Слепнев, В. С. Молоков гэгшэд бии байhан.

▽ **1935 оной августын 18.** Эрхүүдэ авиациин үдэртэ зорюулагдаhан агаарай түрүүшын парад үнгэргэгдэбэ. Тус парадта ПС—4, ПС—5, ПО-2, АНТ-6 түхэлэй 14 самолёт хабаадалсаhан байгаа.

▽ **1935 оной августын 20.** Энэ үдэр Эрхүүдэхи мастерскойн инженер А. И. Злоказовай проектээр Арктикада ниидэхэ «АРКЗ-1» түхэлэй самолет бүтээлгэ дүүргэгдэhэн байна.

▽ **1945 он.** Эсэгэ ороноо хамгаалтын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ командованиин даабари эрхим hайнаар дүүргэжэ шадаhан Зүүн Сибириин граждан авиациин летчигууд С. А. Асямов, А. А. Шевелев, И. А. Могильчак, П. И. Тихонов, В. И. Яницкий, Ф. М. Кудряшов, Е. Д. Парахин гэгшэдтэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоhон юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) АН-24 самоледой экипаж — хоёрдохи пилот Б. Ш. Балданов, командир М. С. Попов, бортмеханик Ю. А. Ляшин, штурман О. Б. Бомбоев.

В. ОЗЕРОВОЙ фото.

Табан жэлэй жасада

ЧЕХОСЛОВАКИ. Энэ зураг дээрэ Гуменнэдэхи «Хемлон» гэжэ синтетическэ утаhанай комбинадай эрхим хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн Эмилия Хайдичиковае харанат. Тэрэ хамти хүдэлдэг нүхэдтэйгөө халаан бүриингөө даабарие ходо үлүүлэн дүүргэхэhээ гадна, эрхим шанартай продукци бүтээн гаргадаг байна.

ЧТК-ТАСС-ан фото.

Арадай хиналтын булан

ГАЗАРТА ГАМТАЙГААР ХАНДАХА

Предприяти, организацинууд үйлэдбэриин хэрэглэмжэдэ колхоз, совхозуудhаа газар абаад, тэрэнэе хэр зүбөөр хэрэглэжэ байhыень республикын арадай хиналтын комитет хаража үзөөд, тусхай тогтоол баталан абаба. Зарим организацинууд ашагта малтамалнуудые абаhан, барилгын болон бэшэшье хүдэлмэри хэhэн газараа ажахынуудта бусаахадаа эмхи гуримтай, ашатай туhатай болгохын түлөө оролдоногүй гэжэ тэрэ тогтоол соонь хэлэгдэнэ.

Жэшээлхэдэ, «Буржелезобетон» гэжэ нэгэдэл үшөө нёдондо жэлдэ 11 дэхи километртэ ажал хэхэеэ болёо юм. Тэндэ малтаhан элhэ хайр обоолhон газараа мүнөөшье болотор гэшхэлэнгүй хаяа. Эндэнь ямар нэгэ тарилга хэхын аргагүй 14-дэхи километртэ хайр абадаг газар баhал иимэрхүү байдалда оронхой. Малталгада орохо газарай хүрьhэн нэгэ газарта суглуулагдан сомог доногүй.

«Буржелезобетон» нэгэдэлэй предприятинууд Кабанскын аймагай Байгалай совхозой нилээд ехэ газар муудхааган. Тэдэнэр «Хлебный» гэжэ газарhаа хайр абахаяа нёдондо болишоншье, hүүлээрнь тэгшэлхэ, заhаха ажал хээгүй. Тиихэдэ хэнhээншье зүбшөөл абангүй «Коса Тресково» гэжэ газарта барилгада хэрэгтэй материал абаха хүдэлмэри эхилээ.

Сэлэнгын аймагай Бага-Холбоолжондо малтагдаhан газарые тэгшэлхэ хүдэлмэри hаял эхилээнхэй. Тэндэ үшөө 40 гектар газар тэгшэлэгдэжэ, ашаглалгада оруулагдаха ёhотой. Загарайн аймагта перлит ба доломит гэжэ шулуу малтажа абаhан газарые заhаха талаар проектно-сметнэ документаци табигдаагүй.

Үнгэрөөшэ жэл Хангагатайн леспромхоз Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой бэлшээриин 17 гектар газар дээрэ өөрынгөө дураар модоной склад барижархиhан байна.

Хүрьhыень муудхааhан газараа заhаха талаар хэмжээ абаагүй «Буржелезобетон» нэгэдэлэй директор нүхэр Лебедев республикын арадай хиналтын комитедэй зүгhөө замада хүртөө. Бэшэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ доногодоо хэлэдээ. Хүрьhыень муудуулhан газараа заhаха, ургажалтай болгохо талаар ямар хүдэлмэри хэhэн тухайгаа предприяти, организаци бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд энэ жэлэй октябрь болотор республикын арадай хиналтын комитедтэ тоосохо гэжэ уялагдаба.

АГУУ БАРИЛГЫН ҺОНИНУУД

* * *

ТЫНДА-БЕРКАКИТ гэhэн участогта байгуулагдаhан саг зуурын тосхон Золотинка гээд нэрлэгдэнхэй. Урдань миил тала байhан газарта жэлhээ үлүүхэн саг соо хэдэн зуугаад гэрнүүд, клубууд, үйлэдбэриин байранууд, hургуули баригдаhан байгаа.

578-дахи СМП 157-дохи, 158-дахи мехколоннонууд, тоннельнэ 16-дахи отрядай коллективүүд энэ тосхондо ажалладаг юм. Барилгашадай хүдэлхэ, амарха hайн эрхэ байдал олгогдонхой. Валентин Журавскиин хүтэлбэрилдэг түрүү бригадын гэшүүд спортын залай ба хүүгэдэй саадай барилга дүүргэжэ, ашаглалгада оруулаа. Эдэнь саг зуурын тосхоной hүүлшын барилганууд болоно. Эндэхи хүдэлмэришэд ерээдүйн тосхоной капитальна барилгануудые бодхоожо эхилбэ.

* * *

БАЙГАЛ-АМАРАЙ түмэр замай түбэй участогта Москвагай транспортын инженернүүдэй институдай студентнэрэй барилгын суглуулагдамал отрядай гэшүүд ерэбэ. Тус институдай 500-аад студент энэ зундаа Бам-Тында гэhэн участогта ажаллаха юм. Тиихэдэ энэл институдай 200 гаран студент Кувыкта тосхонhоо Хорогочи хүрэтэр автомобильна харгын барилгада хүдэлхэ юм.

Москвагай транспортын инженернүүдэй институдай студентнэрэй барилгын гэшүүд энэ зундаа 1 миллион түхэригэй ажал бүтээхэ зорилготой.

* * *

СЕВЕРОБАЙКАЛЬСК тосхоной хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын дунда hургуули түрүүшын хэдэн хүн дүүргэжэ, баяр ёhололой үдэшэ болоhон байна.

Эндэхи hургуулиин дирекциин ба ниитын организацинуудай үмэнэhөө барилга-хабсаралгын 575-дахи поездын бригадир, Социалис Ажалай Герой А. Л. Мудров hургуули дүүргэгшэдтэ аттестадуудые барюулаа. «ЛенинградБАМстрой» трестын хүдэлмэришэд Евгений, Валентина Роменскийтан, 52-дохи мостоотрядай хүдэлмэришэд Леонид Мелькин, Василий Голубов, 575-дахи СМП-гэй барилгашан Валентина Афанасьева болон бусад энэ hургуулиие дүүргээ.

* * *

ҺУРАЛСАЛАЙ шэнэ жэлэй эхилхэдэ, Северобайкальск тосхондо хүүгэдэй искусствын hургуули нээгдэхэ юм. Энэ hургуулида hураха дуратай үхибүүд бүридхэлдэ абтанхай. Эдиршүүл гурбан отделени боложо хубааранд, гоё hайханай үндэhэ hуури шудалха байна.

* * *

Ерээдүйн Алонка станциин тосхоной барилга БАМ-ай зүүн участогта эхилбэ. Эндэ «МолдавстройБАМ» гэжэ барилга-хабсаралгын поездын коллектив ажалладаг юм. П. А. Ивановой хүтэлбэрилдэг комплексно бригадын коллектив поезд соогоо эрхимлэжэ ябана. Энэл бригадын гэшүүд түрүүшын гэрэй фундамент табиха эрхэдэ хүртэhэн байгаа бшуу.

* * *

БАМ шадархи газар дайдые шэнжэлхэ талаар СССР-эй Наукануудай академиин президиумэй научна совеэдэй нүүдэл заседани Тындада болобо. Соведэй түрүүлэгшэ академик А. Г. Аганбегян заседаниие нээжэ, хүтэлбэрилhэн байна. Заседаниин хүдэлмэридэ хабаадаhан эрдэмтэдые Амарай облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. А. Грек хани халуунаар амаршалжа, КПСС-эй Амарай обкомой секретарь В. И. Павлов областиин арадай ажахые саашадань хүгжөөлгэдэ БАМ-ай удха шанар тухай заседани дээрэ хөөрэбэ.

Манай үе сагай агуу барилгын ябаса, шиидхэгдээгүй асуудалнууд болон удха шанар тухайнь СССР-эй транспортна барилгын министрэй орлогшо, «ГлавБАМстройн» начальник К. В. Мохортов, СССР-эй зам харилсаанай министрэй орлогшо, БАМ-ай барилгын дирекциин начальник В. П. Калиничев гэгшэд суглараагшадта тодорхойгоор хөөрэбэ.

«БАМ шадархи газар дайдые ашаглаха тухай асуудалнууд» гэhэн элидхэл академик А. Г. Аганбегян соведэй нүүдэл заседани дээрэ хэбэ.

* * *

БАЙГАЛ-АМАРАЙ түмэр замай барилгашадай бэеын элүүрые шэнжэлхэ хүдэлмэрэе бүлэг мэргэжэлтэд Ульканда дүүргэбэ.

Комплексно программаар шэнжэлгэ хэhэн энэ бүлэгтэ Эрхүүгэй гүрэнэй медицинын институдай, түмэр харгын санитарна албанай, СССР-эй Медицинскэ академиин Сибириин отделениин клиническэ болон экспериментальна медицинын институдай түлөөлэгшэд оролсоhон байгаа. Терапевтнүүд, ревматологууд болон бусад мэргэжэлтэд санитарно-hэргылэмжын хэмжээ ябуулгануудай программа зохёобо.

* * *

ТАЮРА станциин түмэр замшадай ажаhууха түрүүшын гэрэй барилга эхилбэ.

Эндэ түмэр замшадай 900 гаран бүлэ ажаhуухаар түсэблэгдэнхэй. Тэдэнэртэ 8,12 квартиратай гэрнүүд бодхоогдохо юм. Тосхоной тэгэндэ худалдаа наймаанай түб, hургуули, клуб, хүүгэдэй саад, хэрэглэмжэ хангалгын албанай предприятинууд баригдаха байна.

(БАМ-ай баригдажа байhан хизаар, областьнууд ба АССР-нүүдэй газетэнүүдhээ)

АЗИДА ХАРИЛСАА ХОЛБОО, ЭБ НАЙРАМДАЛ ГҮНЗЭГЫРҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

Совет-индиин декларациие, мүн СССР-тэ Премьер-Министр Индира Гандиин айлшалhаниие, дээдэ зэргын совет-индиин хөөрэлдөөнүүдые шэнжэлээд байхада, тобшолол хэхэ ехэ үндэhэ баримтанууд бии байна. Алишье hалбариин харилсаанууд — политическэшье, экономическэшье — өөhэдтэнь туhатай, мүн эб найрамдал бэхижүүлгэдэ бүхы талаhаа туhалха юм гэжэ СССР Инди хоёр шэнээр баталба. Арадуудай амгаланаар, хүршэ ёhоор ажаhууха, социальна, экономическа асуудалнуудые шиидхэлгэдэ нөөсэ баялигуудаа, тэрэ тоодо хүнэй хүсэ шадал элсүүлжэ байха эрхэ байдал Азида байгуулха гэhэн хүсэл эрмэлзэлгэтэй байhанаа тэдэнэр Декларации соогоо онсолон тэмдэглэнэ.

Эб найрамдал, хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай совет-индиин договорой табан жэлэй ой гүйсэхэнь. Энэ договор харилсаа холбооной hайн эхи табяа. Шэнэ дэлхэйе, социалис революцинуудые, колониализмда эсэргүү революцинүүдые түлөөлдэг гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа холбооной үльгэр жэшээ энэ договор мүн болоно. Хоёр оронойн энэ харилсаан — мүнөөнэй үе сагай агууехэ хоёр хүсэнүүд болохо социализмын, дэлхэйн ба колониальна дарлалтаhаа сүлөөрhэн, бэеэ даанхайгаар хүгжэлтын түрүү замда ороhон оронуудай хани барисаае, нэгэдэлые тодорхойлно. Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Кремль соо Индира Гандиие амаршалхадаа хэлээ hэн.

Совет-индиин харилсаанай онсо өөрсэ шэнжэнь юуб? Нэн түрүүшээр энэ харилсаанай экономическа ашаг үрэ тухайнь хэлэлтэй. Юуб гэхэдэ, залуу гүрэнэй политиканъ хуби заяагаа өөрөө шиидхэхэ хүсэ шадабаринь экономикоhоо дулдыдадаг. Хүгжэжэ байhан оронуудтай социализмын оронуудай холбоо барисаатай боложо байhан түрүүшын үдэрhөө экономическа талаар hайн харилсаа байгуулхые СССР дурадхаа hэн. Иимэ харилсаанай үндэhөөр Советскэ Союзай материальна, научно-техническэ, кадрова туhаламжа түрүүшээр экономическа талаараа бэеэ даанхай байлгын түшэг тулгуури болохо промышленность, энергетикэ, хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ зорюулагдадаг байгаа. Нил мүрэн дээрэхи Асуанска гидрокомплекс, Индидэ — Бхилайска металлургическа комбинат гэхэ мэтэ барилганууд залуу гүрэнүүдтэ промышленностиин гол шухала hалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ түгэс хүсэтэй эшэ үндэhэн боложо үгөө.

Энэ туhаламжые хариин хархис хүсэнүүд «совет эзэмдэлгэ», «гурбадахи дэлхэйе совет мүлжэлгэ» гэхэ мэтээр шашалдадаг байна. Энэ шашалдаанай худал хуурмаг, үндэhэгүй байhаниие Индиин жэшээ харуулна. Тэндэ мүнөө энергетическэ продукциин, металлургиин, хүндэ машина бүтээлгын гурбанай хоёр хубинь СССР-эй туhаламжаар баригдаhан предприятинуудта бүтээгдэнэ.

Совет-индиин экономическа харилсаанhаа жэшээ абамаар юм гээд ЮНКТАД-ай нэгэ мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. «Бидэнэр Советскэ Союзай ехэ ба олон янзын туhаламжые үндэрөөр сэгнэнэбди. Ушар юуб гэхэдэ, гүрэнэй хүндэ промышленность байгуулгадамнай, Индиин бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлгэдэмнай туhална... Манай хүгжэлтэдэ эсэс табигдаха гэжэ шашалдаhан хүнүүд худалша болошоо», — гээд Москвада Индира Ганди мэдүүлээ hэн. Москвада гар табигдаhан Декларации олон hалбаринуудаар үйлэдбэриин хамжаае бүхы хэмжээгээр хүгжөөхые хараална. Иимэ хамжаанай ёhоор хоёр орон адли эрхэтэйгээр хамтынгаа ажал бүтээнэ, продукцияа хубаана.

Иимэ хамжаан хадаа хамтынгаа хүсэ шадалые бүри hайнаар ашаглажа, гурбадахи дэлхэйн оронуудта улам ехэ туhаламжа хүргэхэ арга олгоно.

Совет-индиин харилсаа холбооной политическэ удхань гүнзэгы юм. Энэ харилсаа холбоон нэн түрүүн империализмда эсэргүү. Совет политикын иимэ шэнжые Инди hайн мэдэхэ болоо. Гадаадын ба дотоодын хархис хүсэнүүдэй зүгhөө заналтын, баалалтын боложо байхада, Соведүүдэй ороной дэмжэлгые, hаналаа нэгэдэлгые Инди бэе дээрээ үзэжэ байгаа. Баруун, зүүн гэеhээшье империализмын зэбсэгтэ хүсөөр орожо байхада, дайн сэрэгэй аюулан тохёолдоод байхада, энэ дэмжэлгын аша туhые Инди бүри ехээр мэдэhэн байна. Мүнөө энэ районд оршон байдалые гуримшуулхые, бэе бэедээ этигэлсэхэ ябадал hэргээхые, энэ субконтинентын гүрэнүүдэй хоорондо hайн, хүршэ ёhоной харилсаа байгуулхые эрмэлзэдэг хүсэнүүдтэй Советскэ Союз hаналаа нэгэдэнэ.

Мүн бүлэглэлнүүдтэ хабаадахагүй гэhэн Индиин политикые Советскэ Союз гүн сэдьхэлhээ хүндэлнэ. Гадна Декларации дотор онсолон тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор эб найрамдалай, арадуудай аюулгүй байдалай түлөө, империализмын эзэрхэг түримхэй, ондоо гүрэнэй хэрэгтэ хамааралсаха гэhэн политикада эсэргүү, колониализмын, неоколониализмын болон расизмын үлэгдэлнүүдые усадхахын түлөө, бэеэ даанхай байдалда, адли тэгшэ эрхын, бэе бэедээ ашатай туhатай байлгын эрилтэдэ тааруу уласхоорондын экономическа харилсаануудай гурим баталнахын түлөө ниитэ тэмсэлдэ хубитаяа бүри ехээр оруулхые бүлэглэлнүүдтэ хабаадахагүй гэhэн хүдэлөөн эрмэлзэнэ. Энээниие мүн СССР Инди хоёр хүсэнэ.

Эдэ мүрнүүд хадаа КПСС-эй XXV съездын хараалhан гадаадын политическэ хараа шугамтай эб найрамдалай, уласхоорондын харилсаа холбооной, арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай түлөө саашанхи тэмсэлэй Программатай тон адли удхатай. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, амгалан ёhоор зэргэ оршон байлгын гол ёhонуудай үндэhөөр уласхоорондын харилсаануудые шэнэдхэн хубилгаха асуудалнууд тушаа түгэс хүгжэнги социализмын ба хүгжэжэ байhан оронуудай хоорондо хоёр ондоо hанал байхагүй. Азиие бата бэхи эб найрамдалай түби болгохо гэhэн совет hанал бодол «гадаада талаhаа» гү, али нүгөөдэ оронуудта эсэргүү ябадал бэшэ юм. Тэрэ хадаа ниитын дүршэлөөр, түүхын hургаалаар гараhан, баадхагдаhан бодол мүн. Имагтал бүлэглэлнүүдые байгуулхые, нэгэ арадые нүгөөдэ арадтан зүришэлдүүлхые хүсэдэг бүлэг хүнүүд лэ энэ уряае буруу гэжэ тоолодог юм.

Азиин районд хариин сэрэгэй баазануудые байгуулха ябадалые болюулха гэдэг Индиин океан шадарта ажаhуудаг арадуудай хүсэл эрмэлзэл тон зүб. Эдэ ба бусад асуудалнуудые шиидхэхын тула дэлхэйн энэ эгээн олон хүн зонтой районой бүхы гүрэнүүдэй хүсэл оролдолгын ашаар бэе бэедээ ашатай туhатай харилсаа бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, эб найрамдал, амгалан байдал бэхижүүлхэ гэжэ империализмда эсэргүү бүхы хүсэнүүдтэ, Азиин бүхы гүрэнүүдтэ хандаhан СССР-эй ба Индиин хамтын уряа ехэ шухала удха шанартай юм.

Спартак БЕГЛОВ,
АПН-эй политическэ шэнжэлэгшэ.

ТҮРҮҮШЫН АМЖАЛТАНУУД

Энээнhээ урда гээ ажалшадай ажаhуудалай эрилтэ хангадаг министерствын олонхи эмхи зургаанууд hараhаа hара, жэлhээ жэл бүри түсэб, уялгануудаа дүүргэдэггүй байгаа. Харин арбадахи табан жэлэй эхилхэhээ олохон предприятинуудай ажал хүдэлмэрээ нилээд hайжаруулба. Тэрэнэй ашаар министерство бүхыдөө энэ жэлэйнгээ түрүүшын хахадай түсэб болзорhоонь урид дүүргэв.

Түсэбэй ёhоор министерствын эмхи зургаанууд энэ жэлэй түрүүшын хахадта ажалшадта 6.402 мянган түхэригэй хангалгын хүдэлмэри хэхэ даабарла 6.426,1 мянган түхэригтэ хүргөө гэхэ гү, али түсэбөө 100,4 процент дүүргээ. Продукци гаргалга нёдондо жэлэйхиhээ 9,2 процентээр ургаа.

Министерствын предприятинуудай хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Бэшүүрэй, Загарайн, Кабанскын, Хяагтын, Сэлэнгын, Түнхэнэй аймагуудай ажалшадай ажаhуудалай эрилтэ хангаха комбинадуудай коллективүүд шалгарба. Тус комбинадууд хахад жэлэйнгээ түсэб 100.4—109.4 процент дүүргэжэ, нёдондонойхиhоо 20,3 процент хүрэтэр хангалгын хүдэлмэри үргэдхөө.

А. ГОРКИНА,
ажалшадай ажаhуудалай эрилтэ хангаха министерствын таhагые даагша.

ХОНИШОДОЙ ХАНИ БАРИСААН

Аягатай hү барижа, айлшадаа угтадаг урданай бурятад ёhо бии юм. Агын Бурядай национальна округой Ононой туршалга-үйлэдбэриин ажахын хонишон А. М. Намсараева Монголой Арадай Республикаhаа ерэhэн хүндэтэ айлшадаа аягатай hөөр угтаба. Ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой Балдан Базарович Домбриловтай айлшад танилсаад, өөрынгөө ажахые харуулхыень гуйhан байна. Тэдэнэр айлшаар бэшэ, харин түрүү хонишоной дүй дүршэл халан абахаяа ерэhэн байгаа бшуу.

Хурьга абаха, түлжүүлхэ дүй дүршэлдэ hураха хэрэг Монголой малшадай айлшалалгын гол зорилго байгаа. Айлшад үдэрынь Агын хонишод болон хурьгашадтай хамта ажалладаг, ахалагша хонишон Домбрилов үдэшэндөө бригадынгаа ажалай эмхидхэл, малай тэжээлэй рацион тухай хөөрэдэг байгаа.

Монголой Арадай Республикын хонишод Советскэ Союзда айлшалhанаа hаяхан бусаба. Тиихэдээ тэдэнэр шэнэ нүхэдтөө иимэ адрес орхёо: «МНР, Зүүн аймаг, «Замар», «Хэрлэн-Баян» гэhэн хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд». Тиигэжэ манай ороной болон Монголой хонишодой хани барисаан бүри бэхижэжэ эхилбэ.

Л. ФАДЕЕВ,
ТАСС-ай корр.

ШЭНЭ ГАЗАР АШАГЛАҺАНАЙ АШААР

Коми-Пермяцка национальна округой Юсьвинскэ районой «Совет» колхозой hайжаруулагдаhан бэлшээридэ hаалиин үнеэд гаргагдаба. Тиигэхэтэйнь хамта үдэрэй hаам 1,5 дахин дээшэлээ. Эндэхи малшад hайжаруулагдаhан бэлшээриеэ участогууд болгожо хубаарилаад, үнеэдээ бэлшээдэг гуримтай. Тэрэнэй ашаар үнеэдэйнгээ олонхиие бүхэли зундаа hайн бэлшээридэ адуулха аргатай болоо. Газарынь hайнаар үтэгжүүлэгдээ, уhалагдадаг юм. Тиигэжэ ногооной баян ургаса абтана, үнеэдынь ехэ hү үгэнэ. Урдань намаг налхида даргадаад байhан газар hайжаруулагдажа, бэлшээри болгогдоhон байгаа.

Национальна округой hайжаруулагдаhан газар дээрэhээ урданайхиhаа хоёр, зарим участогуудhаа гурба дахин ехэ ороохо тарьянай, тэжээлэй ургамалнуудай ургаса мүнөө абтадаг болонхой. Арбадахи табан жэлэй туршада округой хүдөө ажахы хурдан түргэноор хүгжөөгдэхэ түсэбтэй. Үнгэрэгшэ табан жэлэйхитэй сасуулжа харахада, округ дотор мелорациин хүдэлмэриин хэмжээн хоёр дахин ехэ болгогдожо, минеральна үтэгжүүлгэ гурба дахин ехээр үгтэдэг болохо байна. Колхоз болон совхозуудай, ажахынууд хоорондын нэгэдэлнүүдэй адууhа малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэгдэдэг болохоор хараалагдана.

А. КИПРИЯНОВ,
ТАСС-ай корр.

НҮҮДЭЛ БИБЛИОТЕЧКЭНҮҮД

Корягай национальна округой библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд нүүдэл библиотечкэнүүдые вертолёдоор Тундрада эльгээбэ. Тиигэжэ тэндэ ажалладаг орошодто шэнэ номууд эльгээгдэбэ гээшэ.

Орошодой захилнууд харгада абтажа, библиотечкэнүүд эмхидхэгдэhэн байгаа. Тэндэнь уран hайханай болон политическэ номууд, орошодой түрүү дүй дүршэл тухай брошюранууд, нютагай уран зохёолшодой шүлэг болон туужанууд бии.

М. ЖИЛИН,
ТАСС-ай корр.

ИЮЛИИН 22—ПОЛЬШЫН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН МҮНДЭЛҺЭН ҮДЭР

Гушаад жэлэй туршада Польшын Арадай Республикын ниислэл хото танигдахаар бэшэ болотороо хубилаа. Үнэһэн тоброг болоторнь фашистнуудай һандаргаһан энэ хотодо шэнэ шэнэ барилганууд урган бодонхой, хуушанайнь түүхэтэ хүшөөнүүд, байшан гэрнүүд шэнээр һэргээгдэжэ, хуушан үе мүнөө саг хоёр эндэ золголдоһон шэнги харагдадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Варшавын оперо болон баледэй Ехэ театр. XIX зуун жэлэй барилга дайн соогуур гансаараа шахуу бүтэн үлэһэн юм. Энэ байшангайнь саада талада мүнөө үе сагай эрилтын ёһоор бодхоогдоһон шэнэ байшан харагдана. Ехэ театр байгуулагдаһаар 10 жэл болоо. Гэхэтэй хамта тэрэ 140 жэлэй түүхэтэй: энэ театр Варшава хотодоо адли хуушаншье, шэнэшье.

ПНР — залуушуулай орон. Баруун гарай зураг дээрэ Щецин хотын хүүгэдэй саадта хүмүүжүүлэгдэгшэд. Энэ хотын зургаадахи эрхэтэн бүхэн хүүгэдэй саад, яслинуудта ябадаг, һургуулинуудта һурана.

ЦАФ-ТАСС-ай фото.

ОЛИМПИИН НААДАН ДЭЭРЭҺЭЭ

МОНРЕАЛЬ. Олимпиин наадanай гурбадахи үдэр. СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүд спортын алишье зүйлөөр бусад ороной спортсменүүдтэй айхабтар шанга тулалдаа үнгэргэнэ. Жэшээнь, ватерполист Алексей Баркалов үбдэжэ ябабашье һаа, командадаа арга шадалаараа туһалха зорилгоор наадан бүхэндэ хабаадалсана. Манай ороной эрхим футболистнуудай нэгэн Олег Блохин үбдэжэ байбашье, Канадын командатай наадахадаа, Владимир Онищенкын түрүүшын бүмбэгэ сохижо оруулхадань, һайнаар дамжуулжа үгэһэн байгаа.

СПОРТЫН ТАБАН зүйлөөр мүрысэгшэдэй дундаһаа манай Павел Леднев 2128 очкотойгоор түрүүлжэ ябана. Чехословакиин Ян Барту 2072 очкотой хоёрдохи һуури эзэлнэ. Гурбадахи һуури эзэлһэн Польшын Януш Пыцяк 1994 очкотой. СССР-эй суглуулагдамал командын нүгөөдэ гэшүүн Борис Мосонов 1862 очкотойгоор арбадахи һуури эзэлнэ.

БОКСЕРНУУДАЙ дундаһаа Совет ороной үшөө гурбан спортсмен илалта туйлаад ябана. Хүнгэншэг бэетэйшүүл сооһоо Европын чемпион Александр Ткаченко (Донецк) нэгэдэхи раундын туршада Доминиканска Республикын Мерседес гэгшые шүүжэрхёо. Ташкентын Руфат Рискиев (хоёрдохи дунда зэргын шэгнүүр) Финляндиин Тайпале гэгшые хоёрдохи раундда нокаудта оруулжа шүүгээ. Киевһээ Олимпиин наадanай мүрысөөндэ ошоһон Анатолий Климанов (хүндэшэг шэгнүүртэй) Канадын боксер Фортиниие очкогоороо диилэһэн байна.

КЛАССИЧЕСКА БАРИЛДААГААР Олимпиин наадanай алтан медальнуудта хүртэхын түлөө мүрысөөн эхилбэ.

Мүрысөөндэ хабаадалсажа байгаа манай ороной бухэшүүл үнгэргэгдөөд байһан Олимпиин наадануудта хододоо түрүү һуури эзэлжэ гарадаг һэн. Илангаяа дүрбэн жэлэй урда тээ Мюнхендэ үнгэргэгдэһэн нааданда манай барилдаашад онсо шалгараа бэлэй. Тиихэдэ 4 алтан, хоёр мүнгэн медальнууд абтаһан юм. Эхилээд байһан уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, совет ороной спортсменүүд түрүү һуурияа алдахагүй ха. Мүнөөдөө дүрбэн хибэс дээрэ үнгэргэгдөөд байһан барилдаанда Красноярскын Алексей Шумаков (эгээл хүнгэн шэгнүүр) Венгриин Ференц Серешые, Киевэй Нельсон Давидян (хүнгэн) Франциин Мюнель Лаказые, Астраханиин Сурен Налбандян (нэгэдэхи дунда зэргын шэгнүүр) Болгариин Недко Недевые торгоонгүйгөөр шүүжэ гараа. Тиихэдэ нүгөөдэ бухэшүүлнай Ульяновскын Виталий Константинов (хүнгэншэг) Италиин Антонио Калтабиан, Москвагай Фархад Мустафин Венгриин Иожеф Дончец гэгшэдые очкогоороо диилэһэн байна. Классическа барилдаагаар түгэсхэлэй наадан июлиин 23-да дүүрэхэ.

Мүрысөөнэй урда тээ барилдаанай уласхоорондын федерациин вице-президент Александр Новиков (СССР) барилдаанай техническэ дүримөөр ажаглалта элидхэл хэбэ. Мүн конгрессэй гэшүүд Москвада 1980 ондо үнгэргэгдэхэ Олимпиин наадanай программада самбо барилдаа оруулха гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаба.

СССР-эй СУГЛУУЛАГДАМАЛ командын эхэнэр волейболистканууд энэ үдэр Үрда Корейн командатай наадаа. Тиин манай спортсменкэнүүд эдэнэрээ 3:1 тоотойгоор шүүжэ гараба.

ВЕЛОСИПЕДИСТНҮҮДЭЙ дунда 1.000 метрэй зайда түгэсхэлэй урилдаан болобо. Энэ урилдаанда хабаадагшадай дунда мэдээжэ спортсменүүд олон байба. Тэдэнэй дундаһаа урда Олимпиин наадanай чемпион, Даниин Нильс Фредборг, 1974 оной дэлхэйн чемпион, 1973, 1975 онуудта дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн нааданда мүнгэн медальда хүртэһэн Эдуард Рапп (СССР), Польшын, Болгариин, ГДР-эй спортсменүүд Януш Кешковский, Димо Ангелов, Клаус-Юрген Грюнке... Эндэ Клаус-Юрген Грюнке зайгаа 1 минута 05,927 секунда соо гаталжа, Олимпиин наадanай алтан медальда хүртэбэ. Бельгиин Мишель Ваартен, Даниин Нильс Фреборг гэгшэд мүнгэн, бронзо медальнуудта хүртөө. Манай ороной түлөөлэгшэ Рапп гэгшэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан аад, урилдаха дохёогой үгтэһэнэй удаа, юундэшьеб гэдэргээ бусажа ерэһэн байгаа. Тиин совет ороной Олимпиин наадanай команда медальгүйгөөр үлэбэ ха юм.

Дүрбэ мянган метрэй зайда зууpандаа бэе бэеэ ахижа гарахаар велосипедистнүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда совет ороной түлөөлэгшэ Владимир Осокин түрүүлжэ ябана. Тэрэ зайгаа 4 минута 48,31 секунда соо гаталаа.

(ТАСС).

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) гимнастикаар командаараа Олимпиин наадanай чемпионууд болоһон Светлана Гроздова, Людмила Турищева, Ольга Корбут, Нэлли Ким.

ТАСС-ай фотохронико.

Эмхидхэлэй комитедэй гэшүүд Канадада

МОНРЕАЛЬ, июлиин 20. Олимпиин зунай XXII наадanай гэхэ гү, али 1980 ондо Москвада үнгэргэгдэхэ эмхидхэлэй комитедэй делегаци Канадада айлшалһаар. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. Т. Новиков түрүүтэй тус делегаци Канадын тусхайта түлөөлэгшэдтэй Олимпиин наадanай спортын олон янзын наадануудые хараһан байна.

Совет ороной делегациин хүтэлбэрилэгшэ Канадын албанай түлөөлэгшэдтэй уулзажа, хоёр ороной саашадаа экономическа талаараа худалдаа наймаа улам хүгжөөхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Июлиин 20-ной үдэр совет ороной делегаци Олимпиин тосхон ошожо, Олимпиин нааданда хабаадалсажа байгаа СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүдтэй уулзаа.

БУЛТАНДА МАГТААЛТАЙ

Энэ эхэнэртэй үдэр бүри уулзадагби. Энеэбхилэд гэһэн урин налгай харасатай, даруу номгон зантай. Үгэ бүхэнөө бодомжолжо үзэдэг, үлүү һарюу юумэ дуугархагүй. Гансашье намтай бэшэ, харин хүн бүхэнтэй илдам зохидоор хөөрэлдэдэг байха.

Энэ нүхэрнай хэн гээшэб? Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районой 18-дахи кварталда ажаһуудаг хүн зоной олонхинь һайн мэдэхэ. Ушар юуб гэхэдэ, Зинаида Марковна Николаенко 57-дохи магазиниие даагшаар хүдэлнэ. Худалдаа наймаанай ёһо гурим һайн мэдэхэ, нилээд баян дүршэлтэй болоһон юм.

Магазинайнь прилавкын саана ехэнхидээ залуушуул хүдэлнэ. Тэдэнэртэйгээ аятай зохидоор хөөрэлдэжэ, эхэ ёһоной зүбшэл заабари үгэжэ байхыень адаглахада, энэ хүн ажал хэрэгээ жэншэд гүй һайнаар мэдэхэ гэжэ хэлэлтэй. Үнэхөөрөөшье тиимэ. Зинаида Марковна худалдаа наймаанда гуша гаран жэл хүдэлнэ. Ажалдаа үнэн сэхээр хандана, иимэ һайхан ёһо гуримда суттаа хүдэлдэг нүхэдөө һургадаг, нилээд шанга эрилтэ табидаг заншалтай. Тиигэншьегүй аргагүй. Үг зорилгоёо зүбөөр ойлгожо, ажалаа эмхитэйгээр ябуулхада, хэнэйшье мэдэһээр, амжалта туйлагдана бшуу.

Гуша гаран жэлэй туршада тэрэ табин зургаан залуу наймаалагшые хүмүүжүүлжэ, худалдаа наймаанай харгыда гаргаһан юм. Жэшээнь, Вера Комарова, Светлана Григорьева болон бусад Зинаида Макаровна тухай үнэн сэдьхэлэй эгээ һайхан үгэнүүдые хэлэжэ, баяр баясхалан хүргэжэ байдаг.

57-дохи магазинай коллектив һара, жэл бүриингөө түсэбые ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Юһэдэхи табан жэлэй дүнгөөр түрүүлжэ, горпищеторг соогоо дамжуулгын Улаан туг абаһан байха юм. Мүнөө тус коллектив энэ жэлэй зургаан һарын түсэбые сагһаа урид дүүргэ.

Магазинда ороһон хүнүүдтэ хэрэгтэй юумыень дары түргэн үгэжэ, шадаал һаа эрхим һайнаар хангахые оролдоно. Тиимэһээ хүн зон сэдьхэлээ хананги ошодог гээшэ. Энэ хэрэгтэ З. М. Николаенко гэгшын хубита бии.

Н. ХАЗАГАЕВ.

МЕХИКО

Мексикын коммунистнуудай зорилго

ТАСС

Мексикын Коммунис парти (МКП) һунгалта тухай шэнэ демократическа хуули ёһо баталан абахын түлөө тэмсэл өөрымнай тон дүтын зорилгонуудай нэгэниинь мүн гэжэ тоолоно гээд эндэ партиин тунхаглаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Һаяшаг үнгэргэгдэһэн президентын һунгалта дээрэ Мексикын һунгуулиин федеральна комисси энэ компартиин дэбжүүлһэн МКП-гэй ветеран Валентина Кампын кандидатурые тусхайтаар бүридхэлдэ абахаяа эрсаһан байна бшуу. Харин зүүнэй үзэлтэй бусад хүсэнүүд тэрэнэй кандидатурые дэмжэһэн байна. МКП болбол энэ арсалта гээшэ доромжолһон хэмжээн болоно гээд тоолоно.

Демократическа хубилалтануудые бэелүүлхэ гээ һаа, Мексикын түрүү үзэлтэй демократическа хүсэнүүд нэгэн ниитэ ябуулга хэхэ ёһотой гэжэ үнгэрһэн һунгалта харуулаа. Бүхы мексикынхидэй аша туһада хэгдэхэ политическэ болон экономическа хубилалтануудай ниитэ программын үндэһэн дээрэ эдэ хүсэнүүд нэгэдэжэ шадаха. Нэгэдэхэ зэргэтэйшье гэжэ коммунистнууд тэмдэглэнэ.

Компарти болбол политическэ асуудалаар түрмэдэ һуугшадые сүлөөрүүлхын түлөө, мүн политическэ асуудалаар мүрдэгдэдэг гү, али хашагдадаг байһан бүхы хүнүүдтэ амнисти олгуулхын түлөө тэмсэл ябуулха һанаатай байна.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00—«Үнэн зүрхэнһөө». Петрозаводск хотын Онежскэ тракторна заводой коллективтэй уулзалга. 12.00—Шэнэ һонин. 12.10—«Мальчик со шпагой» (4-дэхи сери). 12.40 — «Аялга». Александра Пахмутовагай дуунууд. Фильм-концерт. 13.15—«Спортлото» 13.30—«Шатарай һургуули». 14.00—**«XXI зунай Олимпиин наадан»**. 16.00—Забһарлалга. 16.10— «Мүнөөнэй эрдэм наука». 16.45 —И. С. Тургенев. «Возвращение»—зүжэг. 18.00 — «Время». 18.30— «Хүгжэмтэ абонемент». Уласхоорондын конкурсын лауреат В. Петров наадана (баян). 19.00 — **«XXI зунай Олимпиин наадан»**.

Улаан-Үдэ. 21.00—Телевизионно һонин. 21.20 — «Буряадай аэрофлодой 50 жэл».

«Орбита». 22.05 — «Үнэн зүрхэнһөө». Петрозаводск хотын Онежскэ тракторна заводой коллективтэй уулзалга». 24.00 — «Время». 00.30 — **«XXI зунай олимпиин наадан дээрэ»**

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.20 — «Музейн залнуудаар». 19.50 — «Угрюм-река» (3-дахи сери).

«Орбита». 21.00 — Шэнэ һонин. 21.40 — Концерт.

телефон · телеграф · радио
ХИЛЫН СААНАҺАА

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ГАВАНА. Кубын компартиин нэгэдэхи съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илаһан үйлэдбэриин олон түрүүшүүлдэ Ажалай Национальна Герой гэһэн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо. Промышленна болон хүдөө ажахын предприятинуудай, хүн зониие хангалгын комбинадуудай түлөөлэгшэд, соёлой, искусствын, гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын болон транспортын хүдэлмэрилэгшэд шанда хүртэгшэдэй тоодо ороно.

* * *

БУЭНОС-АЙРЕС. Аргентинэдэ хүдэлмэригүйшүүлэй тоо энэ ороной ажал хэжэ шадаха улад зоной 5 процентнь болоно. Тусхай баримтануудта түшэглэн Аргентинын «Кроника» гэжэ газетэ энээн тухай мэдээсэһэн байна.

* * *

ТАНАНАРИВЕ. Мадагаскарай арадай национальна арми шэнэ ургаса хуряахын түлөө мүнөө орон дотор дэлгэрһэн хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха юм. Верховно революционно соведэй (ВРС) болон Мадагаскарай Демократическа Республикын правительствын хамтын суглаан дээрэ энээн тушаа иимэ шиидхэбэри абтаһан байна.

* * *

КАБУЛ. Афгано-совет транспортно экспедиционно холимол бүлгэм (Афоотр) хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Тэрэ хадаа экспортно-импортнэ, тэрэшэлэн транзитна ашаануудые Афганистанай газар дээгүүр зөөхэ асуудалнуудые эрхилхэ байна.

* * *

ЛОНДОН. Лондоной метрогоор ябалгын түлөө түлбэри июлиин 18-һаа хойшо дунда зэргээр 26 процентээр дээшэлбэ. Эдэ хоолой олохон зүйлнүүдтэ, тэрэ тоодо һүндэ, һүнэй зүйлнүүдтэ, мяханда, загаһанда, маргаринда үнэ сэнгүүдынь ойрын сагта нэмээгдэхэнь гээд соносхогдобо.

* * *

ХАНОЙ. 1975 оной апрельдэ Сайгониие сүлөөлһэн сагһаа хойшо 500 мянган хүн энэ городһоо нүүжэ, Вьетнамай урда зүгтэ байгуулагдаһан хүдөөгэн экономическа шэнэ районуудта ерэнхэй. Эдээн сооһоо 300 мянганиинь таряашад юм. Эдэнэр дайнай үе соо хүдөө тосхонуудаа орхиһон, зариманиинь хүдэлмэригүйдэһэн байна. Нүүжэ ерэһэн шэнэ газарнуудтаа тэдэнэр эдеэ хоолоор, хубсаһа хунараар, гэр байрануудаар хангагдаха юм. Тэдээндэ зорюулжа һургуулинууд, магазинууд, больницанууд, мүн бусад барилганууд бодхоогдоно.

* * *

ДАККА. Хоригдоһон национальна социалис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн байһан подполковник Абу Тахер гэгшые Бангладешэй сэрэгэй тусхай трибунал саазалха гэһэн шиидхэбэри гаргаба. Муджибур Рахманай правительствын үедэ тараагдаһан энэ хархис үзэлтэй партиин хүтэлбэрилэгшэ майор Джалил гэгшэ наһан соогоо түрмэдэ һуухаар, тиихэдэ партиин генеральна секретарь Абдул Раб гэгшэ 10 жэлдэ түрмэдэ һуухаар шиидхэгдээ бэлэй. Тэдэнэр, мүн бусад 14 хүн гүрэнэй урбалта хэжэ, правительствые унагааха һэдэлгэ гаргаһан байна гээд гэмнэгдээ юм.

* * *

НЬЮ-ЙОРК. «Вестингауз электрик» компанида хабаатай байһан 165 предприяти болон заһабариин мастерской хүдэлмэриее зогсообо.

Энэ компаниин ажалшадай ниитэнациональна стачка боложо эхилбэ гээшэ. Электротехническэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэдэмэл профсоюзда оролсодог үшөө мянган хүдэлмэрилэгшэн тэдэнээр һаналаа нэгэдэнгээ энэ һалбариин 13 мянган ажалшадтай үнгэрэгшэ понедельнигһээ хойшо хамтаралсаба.

«Вестингауз электрик» компаниин ажалшад салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ табина.

БҮДҮҮЛИГ БААДХАЛГА

Пекинэйхид муухан сэдьхэлтэй байһанаа нюунагүй. Хэтэрхэдээ тэдэнэр дособоһоо урьялан бусална хаш. Синьхуа агентствэдэ бэшэгдэһэн статья, тэрэнэй һэнгэргүй шэнжэ хадаа энээн тухай гэршэлэн харуулна.

Японой гадаадын хэрэгүүдэй министрэй хэлэһэн үгэнүүд маоис удамаршадай дурыень гутааба ха. Тэрэ үгэ хэлэхэдээ, хэрэггүй газарта бү хамааралсагты гээд Хитадые уряалһан шэнжэтэйгээр дуугарһан байна.

Японой парламентын нэгэ комиссиин суглаан дээрэ гадаадын хэрэгүүдэй министр Миядзава гэгшэ Пекин болбол СССР Япон хоёрой хоорондохи харилсаануудта һаад тойбо хэхые ехэтэ оролдоно гээд хүн зоной анхарал хандуулһан байна. Тиихэдээ Хитадай делегацинуудые хүлеэн абахадаа, нарин нягта байхыень гадаадын хэрэгүүдэй министерство уридшалан һануулба гээд тэрэ мэдээсээ. Хитадууд болбол Японии руу аяншалга хэхэдээ, антисовет номнол тараадаг байна бшуу.

Япон-хитад договорон проектые зүбшэн хэлсэжэ байхадаа, Хитадай зүгһөө «гегемони» гэһэн үгые тэрээн соо оруулалсахые дурадхадаг маоистнуудай эрилтэнүүдтэ һайшаалтайгаар хандажа шадахагүйбди. Яаха дааб гэхэдэ, энээхэн үгэ Советскэ Союзда, тэрэнэй гадаадын политикада эсэргүү шэглүүлэгдэнэ гээд Японой дипломатическа албан зургаанае толгойлогшо хэлэһэн байна.

Японой засаг түрын аша туһые хараха болоо һаа, министр зүб мэдүүлгэ хээ гэжэ Японой хэблэл, тусхайлхада «Иомиури» газетэ тэмдэглэнэ. Манай орон СССР-тэй хани ёһоной харилсаатай байхые оролдоно, хэрбээ энээндэ Хитадай дурагүйдэдэг һаань, Япон зүбшөөжэ шадахагүй байна гээд «Нихон Кэйдзай» гэжэ ондоо нэгэ газетэ заана. Одоол эндэһээ уламжалан, Пекинэй зүгһөө баадхалга хэжэ эхилэгдэһэн байна. Синьхуа агентство Японой правительство тушаа, тэрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министр тушаа эрид шангаар доотолжо эхилбэ. Тиихэдээ СССР тушаа маоистнуудай политическэ хараа бодолдо адлирхуу шэглэл баримталхыень баадхалгатайгаар эрилтэ табиба.

Хитадай засаг зургаанай удамаршад бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ түрүүшынхеэ хамааралсажа байгаа бэшэ юм. Тэдэнэр Пекинэй һанаһанай ёһоор лэ политикаяа ябуулха ёһотойт гэжэ заадаг байна. Жэшээнь, маоистнууд Индиин, Бирмын, Бангладешэй, Зүүн-Урда Азиин оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ һэнгэргүйгөөр хамааралсаһан, хүршэ оронуудтаа эсэргүү хорото ябуулгануудые хэһэн, олохон хүршэ гүрэнүүдэй, тэрэ тоодо Японой газар дайдада обтоһон байха юм.

А. ПЕТРОВ,
ТАСС-ай политическэ шэнжэлэгшэ.

ЛИССАБОН

ЗҮБШЭЛЭЛГЭ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ТАСС

Шэнэ правительство эмхидхэн байгуулха даалгабари республикын президентһээ абаһан Португалиин социалис партиин генеральна секретарь Мариу Соареш ороной политическэ партинуудай, профсоюзай ба ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэдтэй уулзалганууд ба хөөрэлдөөнүүдые хэбэ.

«Диариу» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор Португалиин Компартиин хүтэлбэрилэгшэдтэй М. Соарешэй уулзалга хоёр талын хараа бодолнуудые элирүүлхэ зорилготой байгаа. ПКП-гэй Генеральна секретарь Алваро Куньял Соарештэй хөөрэлдэһэнэй һүүлээр журналистнуудта нигэжэ мэдүүлээ: нэгэ партиһаа бүридэһэн үсөөнхиин правительствые тус партиин эмхидхэн байгуулгын хэр бүтэмжэтэй байха тушаа коммунистнуудта һэжэг түрэжэ үргэлжэлһөөр. Юундэб гэхэдэ, иимэ правительство улад зоной дунда, мүн Республикын суглаан дээрэшье үргэнөөр дэмжэгдэхэгүй байха.

Португалидахи демократиие хамгаалга ба батадхалга арадай революционно гол туйлалтануудые — банкнууд ба промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ оруулха, аграрна реформо хэхэ, предприятинуудта хүдэлмэришэдэй хиналта тогтоохо хэрэг хамгаалгаһаа, шиидхэлгэһээ таһаршагүй байха болоно гэжэ А. Куньял тусхайлан тэмдэглэбэ.

ВАШИНГТОН

КАПИТОЛИИН ЭДИЛГЭ АБАГШАД

ТАСС

Американ хуули захиргаанайхидай эдилгэ абадаг, зан буруу ябадал гаргадаг байһанһаа уламжалһан политическэ хэрүүл шууяан Вашингтондо улам түргэдэнэ. Мүнөө үедэ түлөөлэгшэдэй палатын үшөө хоёр гэшүүд — Роберт Легит, Джозеф Адабо гэгшэд тушаа шууяан боложо байна.

«Вашингтон пост» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор түлөөлэгшэдэй палатын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй комиссиин гэшүүн Р. Легит гэгшэ нёдондо намар США-да ябуулга хэжэ байһан Урда Корейн агентнүүдһээ эдилгэ абаа юм ха. Тиихэдээ тэдээндэ хэрэгтэй нюуса мэдээсэлые үгэжэрхиһэн байгаа.

Хуули захиргаанай хоёр түлөөлэгшэдэ тохогдоһон гэмынь ехэ байжа, США-гай юстициин министерство тусхай мүрдэлгэ хэхэ баатай болобо.

ЛИССАБОН

СПИНОЛА БУСАХАНЬ ГҮ?

ТАСС

Урдань республикын президент байһан Спинола гэгшын орондоо бусажа ерэхэ аргатай байһан тухай асуудал һүүлэй үедэ Португалиин хэблэлдэ бэшэгдэдэг, гүрэнэй болон политическэ ажал ябуулагшад ходо дурдадаг болобо. Энэ хүн 1975 оной мартын 11-дэ правительствада эсэргүү урбалта хэжэ ядаад, Бразили руу тэрьедэн ошоһон юм. Тиигээд Португалиин президент Рамалью Эанеш июниин 27-до президентын һунгалтын үнгэргэгдэһэнэй һүүлээр болоһон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Спинола гэгшэ дуратайл сагтаа Португалида бусажа шадаха юм. Тиигээд эндэ хүсэндөө байһан хуулиин ёһоор суудтэ үгтэжэ, урдань өөрынгөө хэһэн үйлын түлөө харюусаха ёһотой гэжэ мэдүүлбэ.

Социалис партиин генеральна секретарь Мариу Соареш һаяхан Португалиин шэнэ премьер-министрээр томилогдобо. Тиигээд «ДИА» газетэдэ интервью үгэхэдөө, мүн лэ Спинола орондоо бусажа шадаха юм гээд тэмдэглэбэ. «Мартын 11-дэ правительствада эсэргүү урбалта хэхые һэдэһэнэйнь түлөө хэды шэнээн харюусалгатай байхыень сууд тодорхойлоод, тэрэниие «юрын гражданин» болгожо шадаха байна» гээд М. Соареш мэдүүлбэ. Соцпартиин хүтэлбэрилэгшэ «үнгэрһэн муугаа мартаябди» гээд уряалһан байна. Тиихэтэй хамта Португалиин зүүнэй үзэлтэй хэблэл М. Соареш гэгшын энэ мэдүүлгые Спинолын ороноо бусахыень уриһан ябадал мүн гээд сэгнэнэ. Тиихэдэ баруунай үзэлтэй газетэнүүд Спинолын ороноо бусаха тухай асуудалаар Португалиин олониитын һанал бодолые заһажа байна гээшэ ааб даа.

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

Индекс: 670000. г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Телефоны: секретариат—2 66 76, приемная—2 54 93.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-03630. Заказ № 00667.